Ազգ
Azg
armenian daily

25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2003 ՇԱԲԱԹ 195(2880)

Գրադարան

www.azg.am-ի ընթերցողների թիվն անցավ 800.000-ը

Երեկ պատմական օր էր «Ազգի» համար. 2001 թ. հունվարի 27-ին մեկնարկած www.azg.am սայթը հատեց 800.000 ընթերցողի «սահմանագիծը» եւ օրական 1700 ընթերցող արագությամբ մոտենում է 1 միլիոնին: Այդ ընթերցողներն անցնող 3 տարուց էլ պակաս ժամանակաշրջանում «Ազգի» համակարգչային սայթում երեկվա դրությամբ ընթերցել են 4.637.050 հոդված եւ լուր: Այս բոլոր ցուցանիշների մեջ չեն մտնում այն հոդվածներն ու լուրերը, որոնք «Ազգի» սայթից արտատպվելով համացանցում (ինտերնետ) տարածվում են այլ լրատվամիջոցներով:

Արդարեւ, www.azg.am-ը դարձել է ամբողջ հայության ամենատարածված ինտերնետային լրատվամիջոցը: Ամեն գիշեր 70 տարբեր երկրներում մարդիկ ընթերցում են «Ազգի» սայթը հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն եւ թուրքերեն, հաճախ ավելի շուտ, քան երեւանում «Ազգի» թղթային օրինակների ընթերցողները: Մեր սայթի միջոցով մարդիկ կարողանում են հետեւել հայաստանյան եւ սփյուռքյան նորություններին, կապ են հաստատում թերթի եւ միմյանց հետ, իրենց կարծիքն ու տեսակետները պարզում սայթում ստեղծված տարբեր ֆորում-էջերում:

Հիշեցնենք, որ www.azg.am-ն աշխարհով մեկ տարածվում է անվճար, խմբագրության վրա նյութական հավելյալ պարտավորություններ բարդելով:

Արա Աբրահամյան. Համաշխարհային հայկական կազմակերպության ստեղծումը ժամանակի թելադրանքն է

Համաշխարհային հայկական կազմակերպության հիմնադիր համագումարից եւ Հայաստանում Ռուսաստանի հայերի միության օրերից հետո մեր թղթակիցը հարցազրույց ունեցավ ՀՀԿ նախագահ ընտրված Արա Արշավիրի Աբրահամյանի հետ:

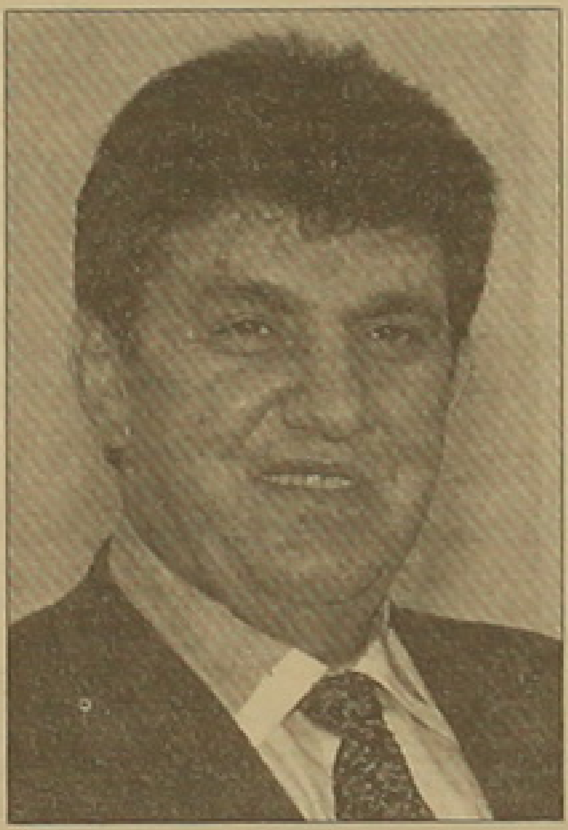

- Պրն Աբրահամյան, նախ շնորհավորում եմ Ձեզ ընտրվելու առթիվ եւ կուզենայի հարցնել, թե գո՞հ եք արդյոք հիմնադիր համագումարի արդյունքներից:

- Այո, ես շատ գոհ եմ համագումարի արդյունքներից: Ինձ արդեն վիճակվել է ասել, որ համագումարից առաջ եղել եմ շատ երկրներում, որտեղ կան հայկական մեծ համայնքներ, հանդիպել եմ դրանց առաջնորդների, այդ երկրների ղեկավարների հետ, տեւական խորհրդակցություններ եւ զրույցներ ունեցել Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու առաջնորդների, մասնավորապես Գարեգին Բ Ամենայն հայոց հայրապետի, Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի, քաղաքական կուսակցությունների ղեկավարների հետ, խորհրդակցել եմ Հայաստանի Հանրապետության ղեկավարության եւ Ռուսաստանի իշխանական կառույցների հետ:

Իհարկե, Հայաստանի եւ աշխարհի հայության քաղաքական շրջանակները պետք է դատեն, թե ինչպես է անցել համագումարը: Բայց ես կարծում եմ, որ առաջադրված նպատակներն ու խնդիրները կատարվել են: Իհարկե, մենք հասկանում էինք, որ իդեալական դեպքում ամեն ինչ կարող էր ավելի լավ լինել: Բայց դրա հետ մեկտեղ մենք մեզ հաշիվ էինք տալիս, որ եթե հիմնադիր համագումարն իրոք հավաքեր բոլոր ամենանշանավոր հայերին, հայկական բոլոր համայնքների եւ քաղաքական կուսակցությունների առաջին դեմքերին, բոլոր ամենանշանավոր գործարարներին, արվեստի գործիչներին եւ այլն, ապա մենք երբեք տեղից չէինք շարժվի: Ինձ քանիցս վիճակվել է ասել, որ մեր ազգը սովորել է ապրել՝ հետեւելով Թումանյանի «Կիկոսի մահը» անմահ պատմվածքի գաղափարախոսությանը, երբ արդեն նախօրոք ենթադրվում է, թե ամեն ինչ վատ է լինելու, ամեն ինչ դատապարտված է ձախողման: Նման տրամադրությունն ու մոտեցումն, իհարկե, կազմալուծում են կամքը եւ թույլ չեն տալիս առհասարակ տեղից շարժվել:

Տես՝ էջ 3

Թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները վերստին սրվում են

Անկարայում ԱՄՆ-ի նորանշանակ դեսպանը դարձել է դավադրության թուրքական որոնումների գլխավոր թիրախը

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Ըստ երեւույթին թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները վերստին սրվում են: Դրա ապացույցն Իրաքի ամերիկյան վարչակազմի ղեկավար Պոլ Բրեմերի հոկտեմբերի 23-ին Վաշինգտոնին ներկայացրած առաջարկությունն է: Համաձայն դրա, նա պահանջում է Իրաքում հրաժարվել թուրք զինվորի ծառայությունից: Մինչդեռ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի կառավարությունը «Իրաք զորք ուղարկելու մասին» կառավարական օրինագծի հաստատման համար Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի վրա ճնշում գործադրելիս առաջնորդվել էր նույն Վաշինգտոնի պահանջով:

Ինչո՞ւ, որովհետեւ Վաշինգտոնը նախազգուշացրել էր, որ Իրաք զորք ուղարկելու օրինագիծը չպետք է արժանանա «Թուրքիայի տարածքում ամերիկյան զորքերի տեղաբաշխման» օրինագծի ճակատագրին, հակառակ դեպքում դրա բացասական հետեւանքներից խուսափելն անհնար է լինելու: Այլ կերպ, Էրդողանի կառավարությունը, որ Վաշինգտոնի հանձնարարականով ճնշում է գործադրել Մեջլիսի վրա, հանձնարարականի կատարումից հետո արժանանում է այդ նույն Վաշինգտոնի արհամարհանքին:

Այս պայմաններում կառավարությանը, հանձինս վարչապետ Էրդողանի եւ արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի, այլընտրանք չի մնում, քան վիրավորվածի կեցվածքով հայտարարել. «Ամենեւին պարտադիր չէ, որ Թուրքիան զորք ուղարկի Իրաք: Մենք չենք լինի այնտեղ, որտեղ մեզ չեն ուզում»: Հիրավի, Իրաքում թուրքերին չեն ուզում: Ընդ որում, եթե մինչեւ զորք ուղարկելու օրինագծի հաստատումը չուզողների թվում էին Իրաքի քրդերը, արաբներն ու թուրքմենները, ապա հաստատումից հետո նրանց միացավ Իրաքի ամերիկյան վարչակազմը:

Տես՝ էջ 5

ԲԱՑԱՀԱՅՏՈ՞ՒՄ

«Ջոն Քենեդուն սպանել են Լինդոն Ջոնսոնի հրամանով»

ՓԱՐԻԶ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Ֆրանսիայում լույս է տեսել մի սենսացիոն գիրք «Ջոն Քենեդի. վերջին վկան», որը մի շարք խիստ անհարմար հարցեր է հասցեագրում ԱՄՆ-ի կառավարող ընտրախավին: Գիրքը, որը գրել է ԱՄՆ-ի փոխնախագահի, իսկ այնուհետեւ նախագահ Լինդոն Ջոնսոնի մերձավոր շրջապատի նախկին խոշորագույն ֆինանսական հովանավոր Բիլի Սոլ Էստեսը, Ջոն Քենեդիի սպանության կազմակերպման մեջ մեղադրում է այն ժամանակվա բարձրագույն քաղաքական ու տնտեսական շրջանակներին:

Ավելին, Էստեսը պնդում է, թե Լինդոն Ջոնսոնն էր անձամբ հրաման տվել վերացնելու Ջոն Քենեդուն:

Գիրքը լույս է ընծայել «Ֆլամարիոն» հրատարակչությունը:

Տեխասցի Էստեսը բարդ ու դրամատիկ կյանք է ապրել, իսկայական կարողություն է ունեցել, բայց սնանկացել է, բանտարկության ենթարկվել: Գրքում նա գրում է, որ Լինդոն Ջոնսոնի օգնական Քլիֆ Քարտերի միջոցով ինքը ոչ միայն մտել էր փոխնախագահի մերձավոր շրջապատի մեջ ֆինանսական խոշոր նվիրատվությունների շնորհիվ, այլեւ հաղորդակցվել մի շարք գաղտնիքների: Բիլի Էստեսի վկայությունների համաձայն, Ջոն Քենեդին վերացվել էր այն բանից հետո, երբ կաշառակերության կասկածների պատճառով հրաժարականի սպառնալիք էր կախվել Լինդոն Ջոնսոնի վրա, որին ձգտում էր հասնել նախագահի եղբայրը՝ արդարադատության նախարար Ռոբերտ Քենեդին: Դրա հետեւանքով տեխասյան հանցախումբը որոշում էր ընդունել վերացնել Քենեդուն, ինչն էլ իրականացվել էր գաղտնի դավադրության շրջանակներում: Էստեսը պնդում է, թե այդ վարկածը հաստատվում է մահվանից մի քանի ժամ առաջ Քլիֆ Քարտերի արած հայտարարությամբ, որի մագնիտաֆոնային ձայնագրությունը պահվում է «հուսալի տեղում»՝ որպես երաշխիք:

ՄԱԴՐԻԴԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

19 մլրդ դոլար՝ Իրաքի վերակառուցմանը

Մադրիդում երեկ գիշեր ավարտվեց Իրաքի վերակառուցմանը մասնակցող դոնոր 60 երկրների խորհրդաժողովը: Ամենից առատաձեռնը եղան Մ. Նահանգներն ու Ճապոնիան: Արդյունքում հանգանակվեց 19 մլրդ դոլար, որը տրամադրվելու է Իրաքի ժամանակավոր կառավարությանը:

Այսպիսով, ստացվում է, որ 10 տարի պատժամիջոցներով քայքայելուց եւ վերջում քանդելուց հետո կարելի է «հոգատարություն» հանդես բերել եւ վերականգնել երկիրը, անշուշտ, վերակառուցման չաղլիկ պայմանագրերը շնորհելով սեփական ընկերություններին:

Հանգանակությանը չմասնակցեցին Ֆրանսիան, Գերմանիան եւ Ռուսաստանը, որոնցից առաջին երկուսը հայտարարեցին, որ իրենց մասնակցությունը կբերեն Եվրամիության շրջանակներում: Իսկ երրորդը հույս հայտնեց, որ իր շինարարական ընկերություններն առանձին մասնակցություն կունենան վերաշինմանը:

Հիշեցնենք, որ Սադդամ Հուսեյնի Իրաքը 8 մլրդ դոլարի պարտք էր կուտակել Ռուսաստանին: Մոսկվան հետամուտ է այդ գումարը հետ ստանալ, բայց ումից՝ դեռեւս պարզ չէ: Եվ ընդհանրապես Իրաքը տարբեր երկրների պարտք է ավելի քան 104 մլրդ դոլար:

Սպանվեց 3 եւ վիրավորվեց 13 ամերիկացի զինվոր

Երեկվա օրն արյունոտ էր Իրաքում գործող ամերիկյան բանակի համար: Ֆալուջայում եւ Սամարայում ամերիկյան ռազմական շարասյուների վրա կատարված հարձակումների հետեւանքով սպանվեց 3 զինվոր, մինչ Բանկուբայում տեղի ունեցած նմանօրինակ հարձակման հետեւանքով վիրավորվեցին ամերիկացի 13 բանակայիններ:

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔ

Հունանյանի խմբից 5-ին՝ ցմահ, մյուս 2-ին՝ 14 եւ 15 տարի

Սա ըստ մեղադրող կողմի

Նաիրի Հունանյան, Կարեն Հունանյան, Վռամ Գալստյան, Էդվարդ Գրիգորյան, Դերենիկ Բեջանյան

Վերջապես երեկ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարության ժամանակ հրապարակվեցին մեղադրող կողմի որոշած պատժաչափերն ամբաստանյալներից յուրաքանչյուրի համար:

Իսկ մինչ այդ ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանը հրաժարվել էր պաշտպան Սամվել Մարտիրոսյանի ծառայությունից: Հետաքրքրական է, որ Հունանյանը երեկվա նիստում, դիմելով տուժողների իրավահաջորդների ներկայացուցիչներին, նրանցից պաշտպան է խնդրել:

Պաշտպանից հրաժարվելու կապակցությամբ Հունանյանի արդեն նախկին պաշտպան Սամվել Մարտիրոսյանը նշեց, որ իր պաշտպանյալի հետ նման համաձայնության են եկել մի քանի օր առաջ: Այս առումով նույնպես հետաքրքրական մի հանգամանք նշվեց: Մասնավորապես, ըստ Հունանյանի, իր պատիժը չպետք է գերազանցի 6 տարին, ինչը, ըստ նոր քրեական օրենսգրքի, արդեն կարելի է լրացած համարել: Խնդիրն այն է, որ ձերբակալությունից մինչեւ դատավճիռ ընկած ժամանակահատվածի յուրաքանչյուր օր հաշվարկվում է որպես 1,5:

Թե ինչ կարծիք ունի Հունանյանը, պարզվեց, որ մեղադրողներին բացարձակապես չի հետաքրքրում: Այսպիսով Նաիրի Հունանյանի, Կարեն Հունանյանի, Վռամ Գալստյանի, Էդիկ Գրիգորյանի եւ Դերենիկ Բեջանյանի համար մեղադրողները նախընտրել են ցմահ բանտարկություն: Իսկ ամբաստանյալներ Համլետ Ստեփանյանի եւ Աշոտ Կնյազյանի համար համապատասխանաբար պահանջվեց 14 եւ 15 տարի:

Որպեսզի իրենց ճառերով հանդես գան նաեւ տուժողների իրավահաջորդները, ժամանակ տրամադրվեց մինչեւ հոկտեմբերի 29-ը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

Բացվեց տնտեսական եւ ռազմավարական նշանակության ճանապարհը՝ Սելիմի լեռնանցքը

Երեկ բացվեց Մարտունի-Գետափ ճանապարհը: Ճանապարհը, որ կոչվում է նաեւ Սելիմի լեռնանցք, մինչ շինարարական աշխատանքներն ուներ 32 ոլորան, այժմ «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով իրականացված աշխատանքների արդյունքում ոլորանների թիվը հասել է 9-ի: Ըստ «Ճանապարհաշինություն» ԾԻԳ տնօրեն Էդվարդ Բեգոյանի՝ այս ճանապարհահատվածը գրասենյակի եւ ծրագրի գլուխգործոցն է: Այստեղ մեկ տարի առաջ գրեթե ճանապարհ չկար: Սեւան-Մարտունի-Գետափ ավտոմայրուղու 57.5 կիլոմետրանոց ճանապարհից 35.4 կիլոմետրը նոր է կառուցված. ամբողջությամբ ընդգրկում է նաեւ Սելիմի լեռնանցքը: Այսպիսով, Սյունիքի եւ Վայոց ձորի մարզերը Սեւանի ավազանին կապող ճանապարհը կրճատվեց մոտ 200 կիլոմետրով:

«Անցյալ տարի, երբ այստեղ էի, ճանապարհաշինարարների հետ պայմանավորվեցինք, որ ուղիղ մեկ տարի անց ճանապարհը պատրաստ է լինելու: Նրանք տղամարդու խոսք տվեցին եւ կատարեցին», ասաց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Տրանսպորտի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի գնահատմամբ՝ սա միջազգային նշանակության ճանապարհ է: «Մի քանի օր առաջ այս ճանապարհի մասին զրուցել ենք Իրանի Իսլամական Հանրապետության պատվիրակության հետ, զրուցել ենք նաեւ Տրասեկայի եվրոպական հանձնաժողովի ղեկավարության հետ, սա իսկապես դառնալու է միջազգային նշանակության ճանապարհ: Իրանից Վրաստան տեղափոխվող բեռների համար սա հիմնական օգտագործվող ճանապարհ է լինելու», ասաց նա:

Հանրապետության նախագահի կարծիքով բոլորս դեռ կզգանք ծրագրի տնտեսական նշանակությունը: «Մենք դեռ պետք է կառուցենք Իջեւան-Բերդ-Ճամբարակ-Շորժա-Վարդենիս-Մարտունի հատվածն ամբողջությամբ, Աշտարակ-Արթիկ, Ալագյազ-Հրազդան, Արմավիր-Գյումրի եւ Ստեփանավան-Օձուն ճանապարհահատվածները, ասաց նա: Մենք փոքր օղակներով մարզերը կկապենք, եւ սա մեծ ազդեցություն կունենա տնտեսական ընդհանուր իրավիճակի վրա»: Ռ. Քոչարյանը չէր կարող ասել՝ «Լինսի» հիմնադրամի ծրագրերը կշարունակվե՞ն, թե՞ ոչ: Այնպես են աշխատել, որ բոլորի համար պարզ լինի, որ վստահելի գործընկեր են: Բայց եթե ֆինանսավորումը չշարունակվի, նախագահի կարծիքով, նախորդ 9 ամիսների ընթացքում ապահոված 15 տոկոս տնտեսական աճը հնարավորություն է տալիս մտածելու, որ դրա հաշվին կկարողանան որոշ չափով ճանապարհաշինական աշխատանքներ իրականացնել:

Քըրքորյանի հայրենանվեր գործի համար Սելիմի ճանապարհին կանգնեցվել էր հուշարձան, որի բացումը տեղի ունեցավ միջոցառման ընթացքում:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՇԻՐԱԿ

Մարզպետարան - թերթ գործակցության հայտ

Տարիներ առաջ Շիրակի մարզպետարանն ուներ իր թերթը, որը վաղուց փակվել է: Պատճառը երեւի այն էր, որ թերթ պահելը մեր օրերում, մանավանդ տնտեսապես տակավին թույլ Շիրակում, ֆինանսական առումով թանկ հաճույք է: Դրա մի վկայությունն այսօր Գյումրու «Կումայրի» քաղաքային շաբաթաթերթի՝ երբեմնի «Բանվոր» օրաթերթի աշխատակազմի անասելի ջանքերն են՝ ուղղված ավանդական լրագրի գոյատեւմանը: Եվ ահա օրերս մարզպետարանն ու «Կումայրիի» խմբագրությունը փոխգործակցության հետաքրքրական հայտ են ներկայացրել: Կարեւորելով ազատ եւ անկողմնակալ լրատվության դերը ժողովրդավարացման, բազմակարծության արմատավորման, ծառացած խնդիրների լուծմանը հասարակության մասնակցության ապահովման գործում եւ այլն, կողմերը ստորագրել են համագործակցության հուշագիր: Թերթի գործը կլինի մարզում ու նրա համայնքներում առկա խնդիրների, դրանց լուծմանն ուղղված քայլերի, ծրագրերի, նաեւ թերությունների ու բացթողումների լուսաբանումը: Իսկ մարզպետարանի կառույցներն իրենց հերթին խմբագրությանը կտրամադրեն անհրաժեշտ տեղեկություն, կօգնեն հեռավոր համայնքների հետ կապի ամրապնդմանը:

Կառավարման մարմին-տպագիր լրատվամիջոց այսպիսի համագործակցությունը թերեւս օգտակար կլինի երկու կողմերի համար էլ, միաժամանակ մեծացնելով թերթի նկատմամբ մարզային ընթերցողի հետաքրքրությունը:

Գ. Մ.

Նաղդալյանի սպանության գործով կարեւոր ամբաստանյալների ցուցմունքներն ավարտվեցին

Արմեն Սարգսյանը եւ Հովհաննես Հարությունյանը (Ապերը) ըստ էության մեղադրում են միմյանց

Տիգրան Նաղդալյանի սպանության դատավարությունը երեկ շարունակվեց ամբաստանյալ Արմեն Սարգսյանի ցուցմունքների տեսաձայնագրության դիտումով: Ցուցմունքի ավարտին տեսաերիզում Արմեն Սարգսյանն ասում էր, թե ինքն այն մարդն է, որ սպանության պատվեր տալու դեպքում գումարը միանգամից կտար, կճարեր ցանկացած տեղից:

Խոսելով Լյովա Հարությունյանի եւ Հովհաննես Հարությունյանի ասածների մասին, Արմեն Սարգսյանը նշում է, որ տեղյակ չէ՝ Լյովան որեւէ պատվեր իր նախաձեռնությամբ տվե՞լ է, թե՞ ոչ: Արմեն Սարգսյանին էլ երբեւէ չի ասել, թե նման պատվեր է տվել: Ինչ վերաբերում է Հովհաննես Հարությունյանի (Ապերի) սպանության պատվիրատու լինելուն, ապա, ըստ Արմեն Սարգսյանի, Ապերը երեւի մտածել է, որ դա անելով կդառնա ազգային հերոս, ինչ-որ բան էլ Սարգսյաններից կունենա:

Ամբաստանյալ Արմեն Սարգսյանի կարծիքով, ստացվում է, որ Ապերն օգտագործել է իր անունը, փող աշխատել: Փող աշխատելու համա՞ր է մարդ սպանել, թե՞ այդ փողը դրել է բիզնեսի մեջ, Արմեն Սարգսյանի համար պարզ չէ: Սակայն, ըստ նրա, Ապերն իրենից փող ուզելիս ասել է, թե մարդասպանները կորցնելու ոչինչ չունեն, կսպանեն ե՛ւ Ապերին, ե՛ւ Արմենին, ե՛ւ Արամ Սարգսյանին:

Տեսաձայնագրությունը դիտելուց հետո Հովհաննես Հարությունյանի նյարդերը տեղի տվեցին: Նա վեր կացավ, ասաց, որ ոչ մեկին չի խաբել, որեւէ մեկին պարտք երբեւէ չի մնացել: Ապա, անդրադառնալով Արմեն Սարգսյանի այն խոսքերին, թե Ապերը նրան սպառնալով, շանտաժի ենթարկելով է գումար վերցրել, Ապերը նշեց, որ եթե Սարգսյանները 8-10 թիկնապահով են մոտ գալիս, ինքը մենակ է շրջում, ուստի եւ ի՞նչ շանտաժ պիտի աներ:

Հովհաննես Հարությունյանին, իր իսկ խոսքերով, հատկապես վիրավորել է այն, որ ինքը 60 թե 70 հազար դոլար է վերցրել Արմեն Սարգսյանից: Այդ առումով Ապերը խնդրեց Սարգսյանին երդվել Սպարապետի գերեզմանով, թե որքան գումար է տվել իրեն: Հովհաննես Հարությունյանն ավելացրեց նաեւ, որ դա արդեն կպչում է իր ինքնասիրությանը եւ ինքը չի կարող դա տանել:

Այդ ժամանակ դահլիճից ինչ-որ կին «տղամարդավարի» հայհոյեց: Ապերի հարազատների հետ վիճաբանության մեջ մտնելով, տիկինն իր բառապաշարից էլի մի քանի «գեղեցիկ» բառ ասաց: Այս առնչությամբ դատավոր Սարո Արամյանը որոշեց, որ այդ կնոջն այլեւ դատարան չթողնեն՝ հավելելով, թե այդ կինը դահլիճում անընդհատ «մանեւրում» էր: Տիկնոջը բերման ենթարկեցին: Ըստ մեր տեղեկությունների, դա դատական համակարգի նախկին աշխատող, դատավորի օգնական Էմմա Դավթյանն էր: Նրա մասին ծանոթները ասացին, թե այս տարվա գարնանից խիստ փոխվել է եւ նախկին պարկեշտ մարդը չէ:

Ինչեւէ, Արամյանն ընդմիջեց դատը, որից հետո շարունակվեցին հարցերն Արմեն Սարգսյանին: Նախ Սարգսյանը պնդեց, որ Ապերին տվել է 75 հազար դոլար, ապա Հովհաննես Հարությունյանի պաշտպան Հոկտեմբեր Քարամյանի հարցերին ի պատասխան ամբաստանյալ Սարգսյանը պարզաբանեց. «Ես խառնվել եմ այս պատմությանը միայն այն պատճառով, որ երբեւէ իմ անունը չկպնի այդ գործին»:

Խոսելով ձերբակալվելուց հետո ոչ ճիշտ ցուցմունքներ տալու, այնուհետեւ, ըստ իրեն, ճշմարտությունն ասելու պատճառի մասին, Սարգսյանը նշեց. «Ես չեմ պատկերացրել, որ Ապերը կարող է նման ցուցմունք տալ իմ դեմ եւ նման ձեւով»: Այն հարցին, թե արդյոք Արմեն Սարգսյանին հայտնի՞ է եղել Գեղամ Շահբազյանի եւ Լյովա Հարությունյանի այն ցուցմունքը, թե մինչեւ Նաղդալյանի սպանությունը նման պատվեր տրվել է ռուս կիլլերներին 50 հազար դոլարով, թե կիլլերները ստացել եւ անհետացել են, ամբաստանյալ Սարգսյանն ասաց, որ այդ մասին ծանոթացել է գործի նյութերից:

Ամբաստանյալին հարցեր ուներ նաեւ տուժողի իրավահաջորդի ներկայացուցիչ Կարինե Նաղդալյանը: Տկն Նաղդալյանը հետաքրքրվեց, թե արդյոք տղամարդավարի է, իր իսկ խոսքերով, 75 հազար դոլար վճարել սպանություն պարտակելու համար: Ա. Սարգսյանը պատասխանեց, որ հասկանում է տկն Նաղդալյանի վիճակը: Եվ եթե մի պահ ենթադրվի, որ ինքը սպանության պատվիրատուն էր, Սարգսյանն, իր խոսքերով, դա կիրագործեր այն ժամանակ, երբ Տիգրան Նաղդալյանը «27»-ի գործով արդեն ցուցմունք տված կլիներ: Ինչ վերաբերում է 75 հազար վճարելուն, ապա վճարումը, ըստ Արմեն Սարգսյանի, ինքը կատարել է անկախ իր կամքից, վախենալով, թեեւ վախկոտ չէ: «Ես հոգացել եմ իմ ընտանիքի անվտանգությունը», բացատրեց Արմեն Սարգսյանը: Մտածել եմ, որ Երեւանում գտնվող Արամին կարող են վնաս տալ: Վստահ էի, որ ես չեմ հասնի այս օրվան: Ես չեմ պատկերացրել, որ կարող են իմ դեմ մեղադրանք հարուցել, իմ դեմ ցուցմունք տալ իմ չարածի համար»:

Այնուհետեւ դատարանն անցավ ամբաստանյալ Սամվել Աբրահամյանի ցուցմունքներին: Նա ընդհանուր առմամբ պնդեց նախաքննական ցուցմունքները՝ որոշ հանգամանքներ չպնդելով: Ըստ էության, Սամվել Աբրահամյանի մեղավորությունն այն է, որ Ջոն Հարությունյանից վերջինիս խնդրանքով վերցնելով սպանության զենքը, Աբրահամյանն այն թաքցրել է իր քեռու տանը, ինչպես նաեւ ամբաստանյալը մինչեւ ձերբակալությունները տեղյակ է եղել Ջոնի կատարած սպանության մասին:

Պատասխանելով Ֆելիքս Առուստամյանի հարցերին, Սամվել Աբրահամյանը նշեց, որ իմանալով սպանության կատարման մասին, բարկացել է Ջոն Հարությունյանի եւ Ֆելիքս Առուստամյանի վրա: Իսկ երբ Ֆելիքս Առուստամյանը ասել է, թե ինքը հրաժարվելով ոչինչ չի արել, թեեւ գնացել է Ջոնի հետ, Սամվել Աբրահամյանը հետաքրքրվել է, թե ինչու Ֆելիքսը Ջոնին թույլ է տվել իրականացնելու սպանությունը: Այս կապակցությամբ Ֆելիքս Առուստամյանն Աբրահամյանին ասել է, որ առաջարկել է Ջոն Հարությունյանին հրաժարվել սպանություն կատարելուց: Հարությունյանը պատասխանել է, որ իրենց համար փող են ծախսել եւ ինքը ստիպված է կատարել:

Ինչ վերաբերում է այն նախաքննական ցուցմունքներին, թե Ֆելիքս Առուստամյանը Սամվել Աբրահամյանին ինչ-որ գումարներ է տվել, դատարանում Աբրահամյանը նշեց, որ երբեւէ Ֆելիքսն իրեն փող չի տվել, ընդհակառակը՝ երբեմն ինքն է օգնել Առուստամյանին:

Դատարանը հարցաքննեց նաեւ ամբաստանյալ Սամվել Հարությունյանին: Իսկ երբ հերթն ամբաստանյալ Խաչիկ Սիագինյանինն էր, նա պահանջեց իր նախկին պաշտպան Ալբերտ Քարամյանին: Այս պատճառով էլ նիստն ընդմիջվեց մինչեւ հոկտեմբերի 29-ը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԺԴԿ-ն միանում է «Օրինաց երկրին»

Վերջին օրերին հաճախ է խոսվում, որ ԺԴ կուսակցությունն անդամակցելու է «Օրինաց երկիր» կուսակցությանը. հենց այդ փաստը ճշտելու համար խնդրեցինք ԺԴԿ-ի նախագահ պրն Գագիկ Ասլանյանին տալ պարզաբանումներ:

- Անդամակցելը ճիշտ չի արտահայտում իմաստը, բայց երկու կուսակցությունների միավորում տեղի է ունենալու:

- Ե՞րբ որոշվեց այդ, եւ արդյոք այդ հարցը քննարկվե՞լ է ձեր կուսակցությունում:

- Հոկտեմբերի 23-ին կայացել է ԺԴԿ-ի վարչության նիստը, որի ընթացքում որոշվել է միավորվել «Օրինաց երկիր» կուսակցության հետ եւ հարցը ներկայացնել համագումարի որոշմանը:

Պրն Ասլանյանը տեղեկացրեց, որ հոկտեմբերի 25-ին ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում տեղի կունենա կուսակցության համագումարը, որտեղ կքննարկվի ՕԵ-ի հետ միավորման հարցը: Իսկ այն լուրերը, թե այդ միավորումով պրն Ասլանյանն ակնկալում է որեւէ փոխնախարարի պաշտոն, ԺԴԿ ղեկավարը նշեց, որ նման հարց ընդհանրապես չի քննարկվել, եւ դա որոշ լրատվամիջոցների ենթադրությունն է: Միայն ուժերի միավորման խնդիր է:

- Հնարավո՞ր է, որ «Արժանապատիվ ապագա» կուսակցությունն էլ միավորվի, չէ՞ որ դուք նախընտրական փուլում դաշինք էիք կազմել նրա հետ:

- Ես պաշտոնապես պատասխանում եմ, որ ամեն կուսակցություն ինքն է որոշում իր քայլերը: Մենք մերը կատարել ենք:

- Իսկ միավորվելուց հետո ԺԴԿ-ն լուծարվելո՞ւ է:

- Մենք հիմա հայտարարում ենք՝ միավորվում ենք «Օրինաց երկիր» կուսակցությանը:

- Իսկ առանց լուծարման հնարավո՞ր է:

- Երբ մենք «Արժանապատիվ ապագա» կուսակցության հետ միավորվում էինք, այդ ժամանակ լուծարվո՞ւմ էինք,- հարցրեց պրն Ասլանյանը:

- Բայց այն ժամանակ դուք նախընտրական բլոկ էիք կազմում:

- Հետո մենք ասում էինք՝ կարող ենք միավորվել եւ մեկ քաղաքական ուժ դառնալ, այդպես էլ հիմա դառնում ենք մեկ քաղաքական ուժ:

Ի վերջո լուծարվելո՞ւ եք, թե՞ ոչ, իմ պնդմանը պրն Ասլանյանը նշեց, որ լուծարման խնդիր չկա եւ նման հայտարարություն էլ չեն անում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Հարցազրույց

Արա Աբրահամյան. Համաշխարհային հայկական կազմակերպության ստեղծումը ժամանակի թելադրանքն է

Սկիզբը՝ էջ 1

Իսկ ինչ վերաբերում է ձեռնարկումներին կամ մեր այդ ձեռնարկման հաջողություններին, ես դրանց թվին կդասեի հետեւյալը։ Նախ մենք ուզում էինք այդ համագումարին տալ միջազգային կարեւորություն, եւ ես կարծում եմ, որ մեզ հաջողվեց ապահովել հայկական փաստորեն բոլոր քաղաքական կուսակցությունների եւ ազդեցիկ հասարակական կազմակերպությունների մասնակցությունը։ Մի մասը գուցե ներկայացված չէր առաջին դեմքերով, բայց դրանք բոլորը ներկա էին համագումարին, մասնակցում էին դրա աշխատանքին. թե՛ Դաշնակցության, թե՛ Ամերիկայի հայկական համագումարի եւ թե՛ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության ներկայացուցիչները։

Բացի դրանից, համագումարում ներկայացված էին Հայաստանի Ազգային ժողովը, ինչպես կառավարող, այնպես էլ ընդդիմադիր բոլոր քաղաքական կուսակցությունների ու դաշինքների առաջնորդները։ Համագումարի աշխատանքին Ռուսաստանի եւ Հայաստանի նախագահների մասնակցությունն այդ իրադարձությանը միջազգային կարեւորություն տվեց։ Հայաստանի նախագահի ներկայությունը փաստորեն ազդանշան էր ամբողջ հայությանը. ստեղծվող կառույցը բնավ Հայաստանի իշխանությունների հետ հակամարտության մեջ մտնող կազմակերպություն չէ։ ՀՀԿ-ն վայելում է Հայաստանի իշխանությունների աջակցությունը, նրանց հետ գործակցելով կձգտի համախմբել աշխարհի ամբողջ հայությանը, անկախ քաղաքական պատկանելությունից, այս կամ այն կազմակերպության անդամ լինելուց։

Իսկ Ռուսաստանի նախագահի ներկայությունը վկայում էր նախ Ռուսաստանում հայկական համայնքի հարաճուն կարեւորության մասին (դրա թիվն անցնում է 2,5 միլիոնից)։ Երկրորդ՝ նախագահը դրանով իսկ հարգանք հանդես բերեց Ռուսաստանի հայերի միության հանդեպ, որին կարճ ժամանակամիջոցում հաջողվել է արդյունավետ կառույցներ ստեղծել ամբողջ Ռուսաստանում։ Եվ երրորդ, մեզ համար Ռուսաստանի նախագահի ներկայությունը չափազանց կարեւոր էր միջազգային առումով. ամբողջ հայությունը, ասենք ոչ միայն հայությունը, այլեւ մյուս պետությունների ղեկավարներն զգացին, որ Ռուսաստանը պետական մակարդակով ՀՀԿ-ին ընկալում է որպես շատ լուրջ կառույցի, որի հետ իշխանությունը կունենա գործընկերային հարաբերություններ։ Ռուսաստանի հայերի միությունն արդեն դարձել է Ռուսաստանի քաղաքացիական հասարակության մի մասը։ Մենք վստահ ենք, որ ՀՀԿ-ն կընկալվի որպես արդյունավետ գործընկեր, որը կողմնորոշված կլինի դեպի ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի լուծումը եւ իր ուղիներով կնպաստի միջազգային ընկերակցության առջեւ ծառացած կենսական խնդիրների լուծմանը։

Մեզ համար չափազանց կարեւոր էր նաեւ, որ այն պայմաններում, երբ Ռուսաստանում ի հայտ են եկել աշխատանքի տեղավորման, քաղաքացիության շնորհման լուրջ խնդիրների բախվող, ռուսաստանյան նոր պայմաններին հարմարվել փորձող հայերի նոր խմբեր, Ռուսաստանի նախագահը միանշանակ հայտարարեց, որ Ռուսաստանում առկա է Պետրոս Առաջինի ժամանակներից եկող պատմական ավանդույթ, ըստ որի հայերին հարկավոր է հրավիրել, հնարավորության սահմաններում նրանց համար ստեղծել բարենպաստ պայմաններ, քանզի նրանք դառնում են օրինապահ քաղաքացիներ եւ իրենց արդյունավետ աշխատանքով բազմապատկում են Ռուսաստանի պետության հարստությունները։ Դա չափազանց կարեւոր է։ Ռուսաստանի պայմաններում առաջին ղեկավարի խոսքերը շատ բան են նշանակում ինչպես նահանգապետների եւ տարածքային պաշտոնյաների, այնպես էլ իրավապահ համակարգի համար։ Քանզի հենց չինովնիկների եւ իրավապահ մարմինների հետ է հիմնականում բախվում հայերի վիթխարի զանգվածը, հատկապես վերջին 10-15 տարիներին եկածները, որոնք զբաղված են մանր ու միջին բիզնեսի ոլորտում, ինչպես նաեւ շատ ուրիշներ, որոնք փորձում են պետական կարիերա ստեղծել։

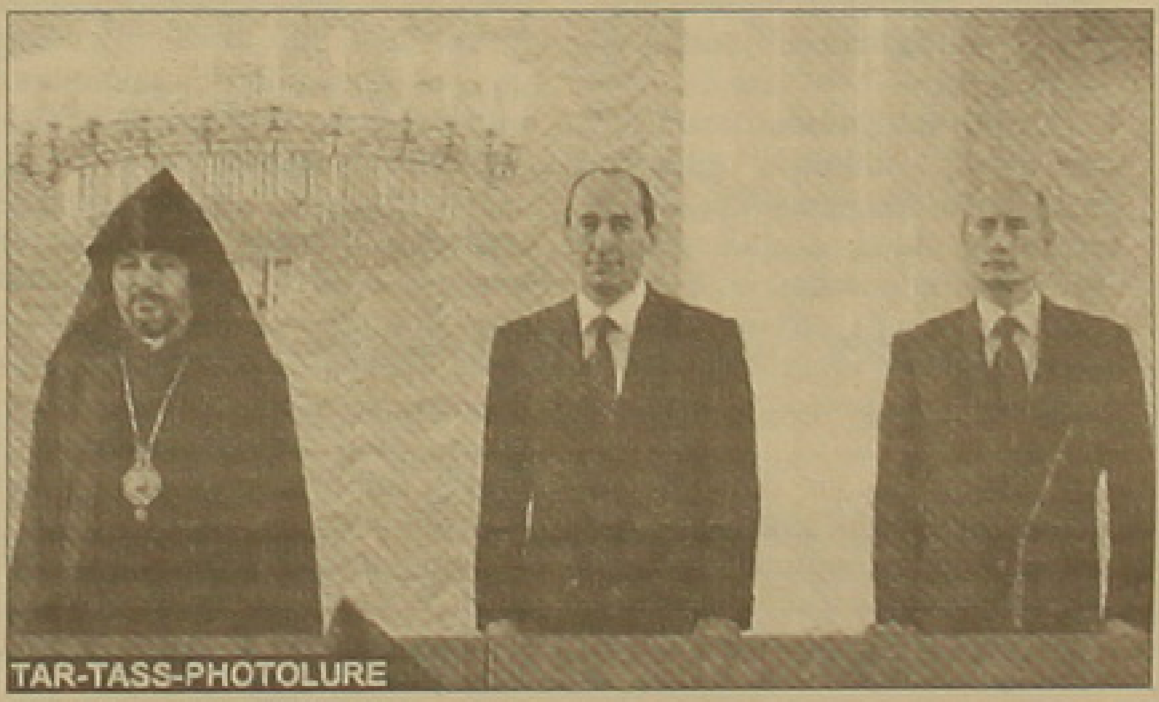
TAR-TASS-PHOTOLURE

- Գո՞հ եք Հայաստանի եւ արտերկրի հայկական մամուլի՝ Ձեր համագումարի արձագանքներից։

- Հիմա դժվար է միանշանակ գնահատական տալ ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ սփյուռքի հայկական մամուլում հայտնված հրապարակումներին։ Բայց կարող եմ ասել, որ բարձրացված մի ամբողջ շարք հարցերի, հուսով եմ, արդեն պատասխան տվեցի, պատասխանելով առաջին հարցին։

Իհարկե, ի հայտ են եկել մի ամբողջ շարք թեթեւամիտ մեկնաբանություններ։ Բանը հասավ այնտեղ, որ Մոսկվայում հիմնադիր համագումարի անցկացման բուն փաստը բնութագրվեց որպես Հայաստանի կամ հայության եւ Ռուսաստանի միջեւ վասալական հարաբերությունների վերջնական ձեւավորում։ Փորձեր արվեցին նսեմացնելու համագումարի դերն ու նշանակությունն այն պնդումներով, թե այնտեղ իբր ներկա չեն եղել հայկական որոշ կազմակերպությունների առաջին դեմքերը։ Մենք պատրաստ էինք նաեւ այդ կարգի մեկնաբանություններին, այն բանին, որ հենց սկզբից ամենքը չէ, որ կմասնակցեն Համաշխարհային հայկական կազմակերպությանը։

Մենք հասկանում ենք տվյալ կազմակերպության հեռանկարների գնահատումների հարցում հանդես բերվող որոշակի զսպվածությունն ու զգուշավորությունը։ Դրանք արտահայտվեցին համագումարում նույնիսկ ՀՀ նախագահի ելույթում։ Այս ամենը հասկանալի է եւ ունի իր բացատրությունը։ Թեեւ մենք արդեն քանիցս ասել ենք, որ չենք պատրաստվում զբաղեցնել որեւէ մեկի՝ Ամերիկայի հայկական համագումարի, Դաշնակցության կամ Բարեգործականի տեղը։ Բայց այդ երկյուղներն ու կասկածներն, այնուամենայնիվ, կարծես թե առկա են այն բոլոր կառույցներում, որոնց թվում է, թե նման հզոր կազմակերպության ստեղծումը կարող է սահմանափակել իրենց գործունեության ոլորտը։

Ես կարծում եմ, որ համագործակցության եւ համահայկական կարեւոր խնդիրների առթիվ սեփական դիրքորոշումների համակարգման հիման վրա մեր ժողովուրդը կարող է հասնել առավել մեծ արդյունքների, քան այն բանավեճերը շարունակելով, թե ինչու այս կամ այն հարցն անհնար է շարժել մեռյալ կետից։

Այս կապակցությամբ կուզենայի փոքր-ինչ ձեւափոխելով հիշեցնել Դեն Սյաոպինի անմահ խոսքերը. «Մենք պետք է քննարկենք այն հարցը, թե կատուն որքան լավ է մկներ բռնում եւ ոչ թե ինչ գույն ունի նա»։ Այնպես որ մենք հիանալի գիտակցում ենք, թե ինչ տեղի ունեցավ, հրաշալի հասկանում ենք, թե ինչու հայտնվեց այս կամ այն մեկնաբանությունը։ Մենք շատ լավ ըմբռնում ենք ինչպես բուն Հայաստանի, այնպես էլ Սփյուռքի բոլոր հասարակական, քաղաքական ուժերի դիրքորոշումները։ Հենց իրականության սթափ ընկալումը եւ սեփական ռեսուրսների ու մեր բոլոր հավանական գործընկերների, գուցե նաեւ ընդդիմախոսների ռեսուրսների հաշվառումն ինձ հիմք կտան լավատեսությամբ նայել ապագային եւ հուսալ, որ տվյալ համագումարից հետո արտահայտված հոռետեսությանը հակառակ (ի դեպ, այն առկա էր նաեւ մի քանի տարի առաջ՝ Ռուսաստանի հայերի միության ստեղծման ժամանակ), Համաշխարհային հայկական կազմակերպությունը կկայանա։ Նախ եւ առաջ, դա ժամանակի թելադրանքն է, երկրորդ՝ հարկավոր է հայ ժողովրդին եւ երրորդ՝ պարզապես այլ ընտրություն չկա։ Կամ մենք կմիավորենք ջանքերը եւ շոշափելի արդյունքների կհասնենք, կամ էլ մրցակցային այդ սուր պայքարում նոր մարտահրավերների բախվելով, պարզապես ստիպված կլինենք երկրորդական ազգ դառնալ։

Առանձին վերցրած շատերը թեեւ կհասնեն մեծ հաջողությունների, բայց որպես միջազգային ընկերակցության ամբողջական սուբյեկտ, որպես միջազգային հարաբերությունների սուբյեկտ ինչպես հայ ժողովուրդը, այնպես էլ Հայաստանի պետությունն ավելի ու ավելի մեծ չափով դուրս կմղվեն ճամփեզր, անմասն կմնան ընդհանուր գործընթացներին։ Մենք դա չենք ուզում, մանավանդ որ պատմությունը հնարավորություն է տալիս, որ հենց այժմ օգտագործենք մեր ժողովրդի միացյալ տաղանդն ու հնարավորությունները։

Ի դեպ, մենք հույս էլ չունեինք, թե բոլոր կուսակցությունները, կազմակերպություններն ու կառույցները կմտնեն մեր կազմակերպության մեջ։ Դա մեզ հարկավոր էլ չէ։ Համագումարից առաջ էլ մենք գտնում էինք եւ հիմա էլ գտնում ենք, որ սկզբում մենք պետք է պարզապես փորձենք համակարգել մեր գործողությունները։ Ցավոք, մինչեւ օրս որեւէ մեկը կարեւոր հարցերի առթիվ աշխարհի հայության գործողությունները համակարգելու որեւէ փորձ չի արել։ Եվ եթե մեզ հաջողվի դա անել առաջին փուլում, ապա արդեն շատ մեծ հաջողության հասած կլինենք։ Դրա հետ մեկտեղ մենք բավականաչափ զուսպ ենք ընկալում նաեւ խանդավառ արտահայտությունները, քանզի պատկերացնում ենք մեր անցնելիք բարդ ուղին եւ բոլոր դժվարությունները, որոնց բախվելու ենք։ Բայց մենք երախտագիտությամբ ենք ընդունում մեր բարեկամների եւ այն անձանց աջակցությունը, որոնք հավատում են մեզ եւ մեր կազմակերպությանը։ Այնպես որ, մենք նոր նախաձեռնությանը մոտենում ենք բաց աչքերով, հստակորեն գիտակցելով այն բոլոր դժվարություններն ու ռեսուրսները, որոնք իրականում անհրաժեշտ են ինչ-ինչ արդյունքների հասնելու համար։ Բիսմարկը մի առիթով հայտարարել է, որ իրեն հետաքրքրում են այս կամ այն գործընկերոջ ոչ թե դիտավորությունները, այլ իրական հնարավորությունները։ Այնպես որ, մտադրությունները կարող են շատ վեհ լինել, բայց շատ կարեւոր է, որ լինեն իրական հնարավորություններ, որ մենք ճիշտ ըմբռնենք այդ հնարավորությունները եւ դրանց համապատասխան սահմանենք մեր կազմակերպության ռազմավարական ու գործնական նպատակներն ու խնդիրները։

- Որո՞նք են Ձեր առաջիկա քայլերը։ Ի՞նչ եք մտադիր ձեռնարկել համագումարից հետո, երբ կրքերը փոքր-ինչ հանդարտվել են եւ անցել է այն հրճվանքը, որ ոմանց նսեմացման կամ կասկածների փորձերին հակառակ համագումարը կայացավ որպես հայ ժողովրդի կյանքի իրոք պատմական եւ դարակազմիկ իրադարձություն։

- Իրոք, կրքերը հանդարտվել են, հրճվանքն անցել է եւ սկսվում է դաժան առօրյան։ Հենց այդ առօրյան էլ ցույց կտա, թե մենք ինչպիսի արդյունավետությամբ կկարողանանք առաջ շարժվել եւ դառնալ այն կազմակերպությունը, որը մագնիսի պես կձգի եւ թերահավատ, եւ կասկածամիտ, եւ թե հոռետես մարդկանց, կազմակերպություններն ու կառույցները, եւ ամենքիս միասնական հոսանքի մեջ կմտցնի, որպեսզի կարողանանք հասնել մեր նպատակներին։

Ես կարող եմ միայն ասել, որ ոչ մի րոպե չի ընդհատվում բազմաֆունկցիոնալ միջազգային առեւտրատնտեսական հոլդինգի ստեղծման աշխատանքը, որը կոչված է միավորելու կամ գոնե միջուկ դառնալու սփյուռքի հայ գործարարների միավորման համար։ Այդ աշխատանքի ավարտման դեպքում մամուլում եւ մեր սայթում մենք կհայտնենք, թե երբ տեղի կունենա այդ հոլդինգի ներկայացման արարողությունը։ Կարծում եմ, դա կդառնա անհրաժեշտ գործիք, որը կգործի եւ ֆինանսական ռեսուրսներ կստեղծի մեր կազմակերպության աշխատանքի համար։

Ներկայումս փորձագիտական խմբեր ու հանձնաժողովներ են կազմավորվում մեր կազմակերպության գործունեության երեք հիմնական ուղղությունների գծով։ Արդեն ունենք Ցեղասպանության փորձագետների նախնական ցանկ եւ ուզում ենք այդ խմբում ներգրավել Հայաստանի եւ սփյուռքի առաջատար մասնագետներին (եւ ոչ միայն հայերին), որոնք խոշորագույն հեղինակություններ են ցեղասպանության հարցերում։ Հայկական առաջատար քաղաքական կուսակցությունների եւ սփյուռքի լոբբիստական մյուս կառույցների ներկայացուցիչներից կազմված հանձնաժողովը կկարողանար այդ դեպքում մշակել համահայկական դիրքորոշում՝ հենվելով տվյալ հարցի փորձագետների կարծիքի եւ հանձնարարականների վրա։

Համանման փորձագիտական խումբ եւ հանձնաժողով կստեղծվեն նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի առթիվ։ Դրանք կոչված կլինեն համահայկական դիրքորոշում մշակելու այդ խնդրի կարգավորման հարցում։ Միաժամանակ աշխատանք ենք կատարում Հայաստանում մեր կազմակերպության գլխադաս գրասենյակի ստեղծման նպատակով։

Եվ, իհարկե, գլխավոր ուղղություններից մեկը, եթե ոչ ամենագլխավորը, հայոց պետության տնտեսական հզորության ամրապնդումն է, որն առհասարակ հայոց պետականության ամրապնդման անհրաժեշտ տարրն է։ Օրակարգում է Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացման փորձագիտական խորհրդի ու հանձնաժողովի ստեղծումը, հանձնաժողով, որն արդեն տեղում կվերլուծի Հայաստանի տնտեսական ընդհանուր իրավիճակը, կսահմանի զարգացման առաջնային ուղղությունները, կընտրի համապատասխան նախագծեր, կապահովի դրանց ֆինանսավորումն ու կառավարումը։ Այնպես որ, այդ բոլոր ուղղություններով աշխատանք է կատարվում։ Որոշ ուղղություններով՝ ավելի արագ, այլ ուղղություններով՝ դանդաղ։ Բայց մենք կշարժվենք այդ բոլոր ուղղություններով եւ, կարծում եմ, մոտավորապես մեկ տարի հետո մենք արդեն կկարողանանք հայ հասարակայնությանը տեղեկացնել մեր աշխատանքի արդյունքների մասին։

Երեւանի Կաթողիկէ եկեղեցի

Վերջին շրջանում մամուլում, եւ ոչ միայն մամուլում, հաճախակի է արծարծվում Երեւանի Սբ. Կաթողիկէ եկեղեցու շրջատարածքը. Ներառյալ ՀՀ ԳԱԱ լեզվի եւ տնտեսագիտության ինստիտուտների շենքը, կառավարության որոշմամբ Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնին հանձնելու հարցը: Ի պատասխան հրապարակայնորեն հնչած բոլոր հարցադրումների Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի տեղեկատվական համակարգը ներկայացնում է հարցազրույց Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի դիվանապետ Արշակ վրդ. Խաչատրյանի հետ:

Ձեռնարկումը՝ միայն բարիք Երեւանի եւ մեր ժողովրդի համար

Պատասխանում է Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի դիվանապետ Արշակ վարդապետ Խաչատրյանը

- Հայր սուրբ, թերեւս, ներկայացնեիք հարցի էությունը:

- Ըստ էության ոչինչ արտասովոր եւ արտառոց չի կատարվել:

Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածինը մայրաքաղաքի միակ միջնադարյան եկեղեցին Սբ. Կաթողիկէն, պատշաճ վայելչությամբ հանրությանը ներկայացնելու եւ հավատացյալների կարիքներին ծառայեցնելու նպատակով դիմել էր կառավարությանը՝ խնդրելով սեփականության իրավունքով տրամադրել եկեղեցուն հարակից պատմական շրջատարածքը, ներառյալ եկեղեցին շրջափակող շենքը: Կառավարությունն ընթացք է տվել Սբ. Էջմիածնի դիմումին՝ վերահաստատելով եկեղեցու եւ հարակից տարածքի նկատմամբ Սբ. Էջմիածնի պատմական իրավունքը:

Եկեղեցին նախատեսել է միջավայրին հարիր բարեկարգումներ իրականացնել, որի անհրաժեշտությունը, ի դեպ, բազում անգամներ շեշտվել է նաեւ խորհրդային տարիներին: Նախատեսվել է նաեւ հնագույն սրբավայրի մոտ կառուցել կաթողիկոսական նստավայր, ինչը միայն զարդարելու է եկեղեցու համայնապատկերը: Թյուր կարծիք կա, թե վեհարանը կառուցվելու է ներկայիս շենքի տեղում: Դա այդպես չէ:

- Լրատվական որոշ միջոցներ խնդիրը փորձում են քննարկել հետեւյալ հարցադրմամբ՝ արդյոք հայոց հայրապետին պատմական ավանդական նստավայրը՝ Սբ. Էջմիածինը բավարար չէ՞: Եվ կամ՝ մայրաքաղաքում արդեն իսկ կա հայրապետական նստավայր՝ նկատի է առնվում երջանկահիշատակ Վազգեն Առաջինի երեւանյան մենատունը:

- Այս հարցը պատմական ակունքներ ունի: Մեր պատմության ընթացքում, երբ հաճախ հոգեւոր եւ վարչական կենտրոնները գործել են տարբեր քաղաքներում, հայոց հայրապետները նստավայր են ունեցել նաեւ հայոց մայրաքաղաքներում: Երկրի վարչական կենտրոնում հայրապետական նստավայրի անհրաժեշտությունը գիտակցվել է անգամ աստվածամերժ նախորդ համակարգի տարիներին: Հայտնի է Երեւանում նստավայր կառուցելու Գեւորգ Զ Չորեքչյանի նախաձեռնությունը: Այսօր, փառք Տիրոջ, հնարավորություն է ստեղծված հայոց մայրաքաղաքում հիմնել հայրապետական նստավայր: Այս առումով ցանկանում ենք ասել, որ Ամենայն հայոց կաթողիկոսության Հայրապետանիստ կենտրոնը իր վեհարանով Սբ. Էջմիածինն է: Իսկ Երեւանում կաթողիկոսական նստավայրի անհրաժեշտությունը թելադրված է ընթացիկ խնդիրներով:

Ինչ վերաբերում է Վազգեն Ա կաթողիկոսի մենատանը, ուր իր կյանքի վերջին օրերն է անցկացրել եւ ի Տէր հանգել երջանկահիշատակ հայրապետը, այսօր չի կարող բավարարել ներկայիս պահանջներին: Եվ որ առավել կարեւոր է, Ամենայն հայոց հայրապետի նստավայրը հարկ է, որ լինի եկեղեցական միջավայրում:

- Այդ դեպքում ինչո՞վ է պայմանավորված հայրապետական նստավայրը Սբ. Կաթողիկէ եկեղեցու մոտ կառուցելու անհրաժեշտությունը:

- Այս հարցին կցանկանայի պատասխանել հետեւյալ զուգահեռով:

Արգիշտիի սեպագիր արձանագրությունը, որը իրավամբ համարվում է Երեւանի ծննդյան վկայականը, խորհրդանշական կերպով այսօր դրված է մայրաքաղաքի կենտրոնական հրապարակում՝ ցույց տալու համար մայրաքաղաքի ծագման ակունքները: Ցավոք ներկայիս, երբ մենք խոսում ենք Երեւան քաղաքի պատմության եւ նրա ժամանակային շերտերի մասին, երբեմն մեկեն անցնում ենք Երեւանի բերդին, այսինքն՝ 17-18-րդ դարեր: Այս ընթացքում մոռանում ենք, սակայն, որ Երեւանը նաեւ միջնադարյան քաղաք է եղել: Միջնադարյան Երեւանի հոգեւոր խորհրդանիշը եւ առարկայական մարմնավորումն ամենայն իրավամբ հենց Կաթողիկէ եկեղեցին է, որը կառուցվել է 13-րդ դարում եւ քաղաքի միջնադարյան շրջանից մեզ հասած ամենահին ու ամենանշանակալից կառույցն է: Եթե այս դիտարկմանը հավելենք նաեւ, որ եկեղեցին խարսխված է պատմական ավանդույթի ու հոգեւոր նվիրականության վրա, ապա, կարծում ենք, ինքնին հասկանալի է, որ հենց այստեղ պիտի գտնվի Երեւանի հայրապետական նստավայրը: Այսպիսով, այս ծրագրի իրականացմամբ լուծվում է երկու հարց: Նախ՝ ինչպես ժամանակի պարտադրանքով եկեղեցին դասապարտվել էր բանտարգելության, այնպես էլ այսօրվա թելադրանքով դուրս է բերվում բանտվածությունից: Եվ երկրորդ՝ վերականգնվում է պատմական իրական միջավայրը: Եվ եթե այս ամենը, չպետք է կատարվի Հայաստանի անկախ ազգային պետականության պայմաններում, ապա ուրեմն՝ էլ ե՞րբ:

- Մինչդեռ հայտարարվում է, որ շենքը քանդելու դեպքում խաթարվում է պատմական միջավայրը: Բարձրացված աղմուկի մյուս պատճառն այն է, թե կխախտվի այս շենքում տեղակայված ինստիտուտների գիտական գործունեության գործընթացը:

- Անկեղծ ասած՝ լեզվի եւ տնտեսագիտության ինստիտուտների աշխատողների, ինչպես նաեւ որոշ լրատվամիջոցների բարձրացրած աղմուկի պատճառներն անհասկանալի են: Այս առնչությամբ նշենք՝ ինստիտուտի շենքը, ինչպես քաջ հայտնի է, կառուցվել է 1938 թվականին. եկեղեցու եւ ընդհանրապես մեր ժողովրդի հանդեպ աննախադեպ անհանդուրժողականության ու բռնությունների դրսեւորման մի ժամանակ, երբ բազմաթիվ եկեղեցիներ քանդվեցին ու ավերվեցին: Կաթողիկէն՝ կառուցված 13-րդ դարում, լինելով քաղաքի հնագույն եկեղեցին, խնայվեց միայն հայրենասեր մի քանի ճարտարապետների ու քաղաքաշինարարների ջանքերի շնորհիվ, թեեւ այնուամենայնիվ քանդվեց 17-րդ դարում եկեղեցուն հավելված գավիթը: Ժամանակի մտայնությանը հարազատ որոշվել էր եկեղեցին պարփակել շենքերով: Այս ծրագրի շրջանակներում է ահա «ծնվել» շենքը: Այսպիսով, շինության ի հայտ գալու բուն պատճառը եկեղեցին քարե վարագույրով շրջափակելն էր: Հետեւաբար՝ խնդրո առարկա շենքի գոյությունն ինքն է խաթարում պատմական միջավայրը, մինչդեռ Սբ. Էջմիածնի նախաձեռնության նպատակը այդ միջավայրի վերականգնումն է: Աղմուկի երկրորդ պատճառի առիթով կարող եմ ասել, որ տնտեսագիտության եւ լեզվի ինստիտուտների աշխատակիցների մտահոգությունն անհիմն է, քանի որ, ինչպես մենք բոլորս տեղեկացվել ենք, կառավարության որոշմամբ, երկու ինստիտուտներին տեղ է հատկացվելու գրականության ինստիտուտի շենքում՝ առավել նպաստավոր պայմաններով:

- Ուրեմն ո՞րն է աղմուկի բուն պատճառը:

- Աղմուկի շարժառիթները հասկանալի են: Սակայն կարծում եմ, որ պետք է քաջություն ունենալ եւ ամեն տեսակի շահից վեր դասել ժողովրդին ծառայելու եւ ազգային արժեքների պահպանության գերագույն շահը:

- Հայր սուրբ, այս ամենի մասին ինչո՞ւ հարկ չի համարվել տեղյակ պահել ինստիտուտների տնօրեններին, առավել եւս, ինչպես մամուլում ասվեց, նրանք փորձել են հանդիպել Վեհափառ հայրապետին, սակայն նրանց խնդրանքը մնացել է անարձագանք:

- Որպես Մայր Աթոռի դիվանապետ, նախ եւ առաջ կկամենայի պաշտոնապես հայտարարել, որ Մայր Աթոռին ուղղված որեւէ դիմում եւ կամ խնդրանք Մայր Աթոռի եւ առավել եւս Վեհափառ հայրապետի կողմից անարձագանք չի մնացել եւ չի մնում: Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե Վեհափառ հայրապետը իբր թե անարձագանք է թողել ինստիտուտների տնօրենների ընդունելության դիմումը, կուզենայի պարզաբանել:

Կառավարության որոշումից հետո հեռախոսային դիմել են Վեհարանի քարտուղարություն՝ Նորին Սրբության հետ հանդիպելու եւ շենքի հարցը քննարկելու պահանջով: Առաջարկվել է ընդունելությունը նշանակել զանգին հաջորդող առաջիկա ուրբաթ օրը, ի պատասխան որի բառացիորեն ասվել է հետեւյալը. «Վեհափառին անձամբ մենք ասեք, որ մեզ ձեռ չի տալիս»: Ավելին, ըստ իս, փոխըմբռնման բացակայությունը հակառակ կողմից է: Վերջին տարիներին, երբ եկեղեցին բողոքի ձայն բարձրացրեց տնօրինության որոշմամբ լեզվի ինստիտուտի մի մասը ռեստորանի վարձակալության տալու առնչությամբ, մի բան, որ չափազանց անհարիր է գիտական-հոգեւոր օջախի, որեւիցե հասկացողություն չդրսեւորվեց:

Այս ամենով հանդերձ, լավատես եմ եւ լիահույս, որ աղմուկ բարձրացնողներն առաջիկայում շատ կարճ ժամանակում կգիտակցեն Մայր Աթոռի, նախաձեռնության կարեւորությունը, քանզի, խորապես համոզված եմ, ձեռնարկումը միայն բարիք պիտի լինի Երեւան քաղաքի եւ մեր ժողովրդի համար:

- «Առավոտ» թերթի վերջին համարներից մեկը, վկայակոչելով անհայտ մի քաղաքացու հեռախոսազանգ, հայտարարում է, որ հոկտեմբերի 28-30-ը Սբ. Էջմիածնում հրավիրվելու է եպիսկոպոսական հավաք եւ որ «հավաքի ժամանակ բաժանվելու է Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ին «ընդդիմադիր» բովանդակությամբ մի հայտարարություն (թռուցիկ)»: Թերթն ակնկալում է Էջմիածնի պաշտոնական պարզաբանումը:

- Այո, առաջիկա օրերին Մայր Աթոռում նախատեսվում են եպիսկոպոսական, ինչպես եւ թեմական ներկայացուցչական հավաքներ: Ինչպես գիտեք, ընթացիկ տարին Ամենայն հայոց հայրապետի սրբատառ կոնդակով, ի նշանավորումն Մայր տաճարի օծման 1700-ամյակի, հռչակված է Սբ. Էջմիածնի տարի: Տարեդարձի հոբելյանական ձեռնարկումների շրջանակներում են ահա անցկացվում եպիսկոպոսաց եւ թեմերի ներկայացուցիչների հավաքները, երբ եկեղեցական եւ աշխարհական դասի ներկայացուցիչները Սբ. Էջմիածնում պիտի նորոգեն իրենց ուխտը միասնաբար խորհելով մեր եկեղեցու առաքելության առավել արդյունավետ կազմակերպման ուղիների շուրջ եւ քննարկեն մեր եկեղեցուն ու ժողովրդին հուզող խնդիրներ:

Իսկ «Առավոտ»-ի հայտարարությունը լուրջ չէ, ակնկալիքը՝ անհասկանալի:

Եկեղեցին պիտի ազատ շնչի

Տարիներ առաջ երջանկահիշատակ Վազգեն Առաջին Վեհափառը ծրագրել էր Գյումրիի Յոթ վերք եւ ֆիլհարմոնիայի դեր տանող Ս. Աստվածածին եկեղեցիները «հանել» քաղաքի գլխավոր հրապարակ: Երեք հարկանի մեկ բնակելի շենք (առաջին հարկում խանութներ) ծածկում էր Յոթ վերքը եւ չորս հարկանի բնակելի երկու շենք՝ Ս. Աստվածածինը: Վեհափառը պատրաստ էր Մայր Աթոռից գումարներ հատկացնել՝ բնակիչների համար քաղաքի այլ վայրում նմանատիպ բնակելի շենքեր կառուցելու համար: 1990-91 թվականներին անձամբ Վեհափառից եմ հաճախակի լսել. «Այս ծրագիրը թե կարենանք իր լրումին բերել՝ քաղաքի հրապարակը կունենա շքեղ եւ ականահաճո տեսք, իսկ բանտված եկեղեցիները ազատություն դուրս կգան դեպի հավատացյալ ժողովուրդ»:

Ծրագիրը չիրականացավ՝ բնակիչները բողոքեցին. նրանք չէին ուզում քաղաքի կենտրոնից տեղափոխվել, իսկ իշխանություններն էլ, բնականաբար, չէին միջամտում:

Ցավալիորեն այդ սխալն «ուղղեց» երկրաշարժը՝ ավերվեցին եւ Ս. Աստվածածինը, եւ նրա դեմի շենքերը, ավերվեց նաեւ Յոթ Վերք եկեղեցին փակող բնակելի շենքը:

Հետերկրաշարժյան օրերին Վեհափառը մի քանի անգամ այցելեց Գյումրի՝ եւ՝ բարոյական, եւ ֆինանսական աջակցություն բերելով տուժած քաղաքին: Վեհափառը ոչ մի անգամ չէր անդրադառնում տարիներ առաջ իր փայփայած ծրագրին, եւ ես հակված եմ մտածելու, որ նա իր հոգու խորքում այդ ծրագրին դեմ եղող բնակիչների հանդեպ որեւէ հանդիմանություն չուներ:

Հասկանալի է, որ եւ այն օրերի, եւ այս վերջին պարագայում խնդիրն այն է, որ Հայ առաքելական եկեղեցին նախանձախնդրություն ունի եկեղեցին տեսնելու ազատ, ժողովրդին մատչելի:

Այս օրերին Երեւանում խնդրո առարկա Կաթողիկէ Սուրբ Աստվածածին 800-ամյա եկեղեցու «ազատագրման» հարցը, կարծում եմ, Գարեգին Երկրորդ Վեհափառի նույն մտահոգությունն է՝ արդարացված ու բնավ էլ բանավեճերի ոչ ենթակա: Մանավանդ ԳԱԱ-ի նախագահն էլ իր համաձայնությունը տվել է՝ շահագրգռված պատմամշակութային կոթողը ժողովրդի աչքի առաջ մշտապես ունենալու գործում:

Ինձ ուրախացնում է Մայր Աթոռի այսօրվա զուսպ պահվածքը՝ հեռու մնալ այս խնդրի շուրջ անհարկի ծավալված, այսպես ասած, բանավեճերից: Միանգամայն ազնիվ է Մայր Աթոռի վերաբերմունքը՝ եկեղեցին տեսնելու ազատ, տեսնելու ժողովրդի մեջ, քաղաքի այդ բանուկ մասում մշտապես հավատավոր ժողովրդի աչքի առաջ:

Աբովյան փողոցում կառուցված եւ Կաթողիկէ եկեղեցին փակող բարձրահարկի առաջին հարկի պատին եկեղեցու գոյության մասին ազդարարող պղնձաձույլ ցուցանակ էր ժամանակին փակցված: Հետո այդ ցուցանակն էլ հանեցին, կարծես խանգարում էր բանջարեղենի խանութի ազդագրերին: Այ, նման բաների, նման անհարկի պահվածքների շուրջ պիտի բանավիճել ու վրդովվել, ո՛չ թե հոգեւոր ու մշակութային արժեքների հանդեպ սիրով լցված վերաբերմունքների:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊԱՊԻԿՅԱՆ

Կերչի նեղուցում լարվածության գլխավոր պատճառը նավթն է

Վերջին օրերին Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի հարաբերություններում լարվածություն է ծագել Կերչի նեղուցում՝ Տուզլա ցամաքալեզվակի մոտ ռուսների կողմից ամբարտակի կառուցման կապակցությամբ: Երեկ **«Ազգը»** տեղեկացրեց, որ Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի նախագահների հեռախոսազրույցից հետո Կերչի նեղուցում կարծես թե «հրադադար» է հաստատվել: Երեկ Մոսկվայում Ուկրաինայի վարչապետ Վիկտոր Յանուկովիչի հետ բանակցելուց հետո ՌԴ վարչապետ Միխայիլ Կասյանովը լրագրողներին հայտարարեց, որ ամբարտակի կառուցումն ընդհատվում է 2-3 ամսով, մինչեւ որ երկկողմ համաձայնագրեր ստորագրվեն Ազովի ծովի եւ Կերչի նեղուցի կարգավիճակների շուրջը:

Երեկ նոր մանրամասնություններ է հրապարակել «Վրեմյա նովոստեյ» թերթը՝ վկայակոչելով ՌԴ ԱԳՆ աղբյուրներ: ԱԳՆ-ում մասնավորապես զարմանք է առաջացրել այն պարագան, որ Ուկրաինայի խորհրդարանը հրաժարվել է «ներքին ջրերի» կարգավիճակ տալ Ազովի ծովին, մինչդեռ հարցն արդեն լուծված է: 2003 թ. հունվարի 28-ի ռուս-ուկրաինական պայմանագրում նշված է, որ երկու պետությունների դիրքերին «ոչինչ չի վնասում Ազովի ծովին եւ Կերչի նեղուցին իրենց ներքին ջրերի կարգավիճակ տալու» հարցում:

Խնդիրը միայն այդ ներքին ջրերի բաժանումն է: Ուկրաինան առաջարկում է այդ «ներքին ջրերը» կիսել միայն մակերեւույթի վրա՝ ծովի հատակը պահելով իրեն, մինչդեռ Ռուսաստանն ուզում է կիսել թե մակերեւույթը եւ թե հատակը:

Համանման խնդիր գոյություն

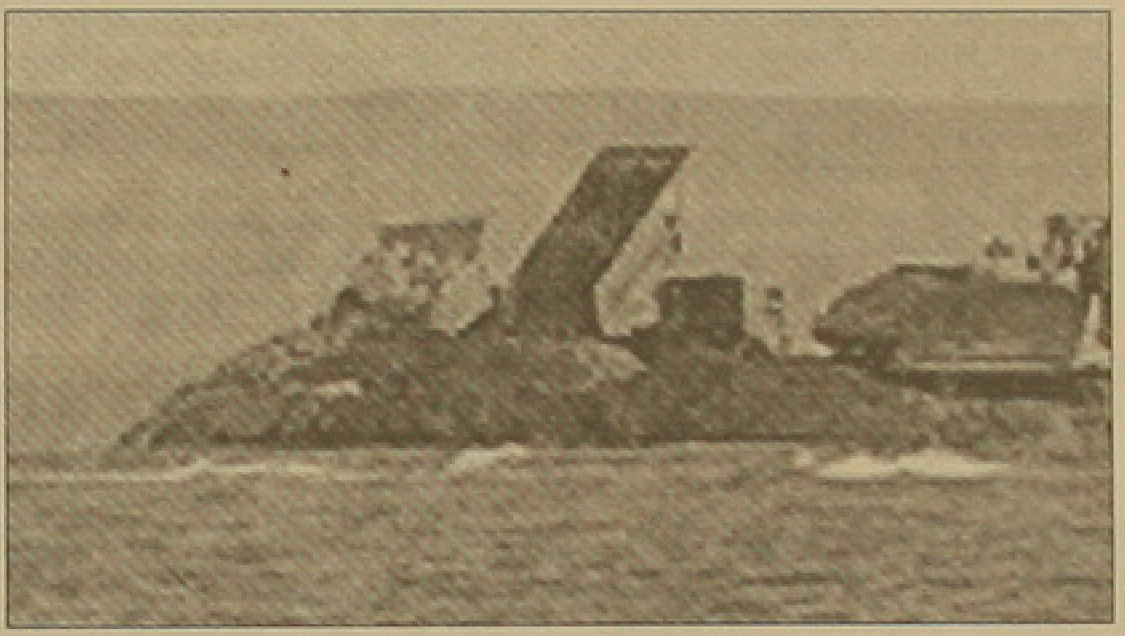

ունի նաեւ Կասպից ծովի բաժանման հարցում Ռուսաստանի, Իրանի, Ղազախստանի, Թուրքմենստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ: Տվյալ դեպքում գլխավոր դժվարությունը հատակի բաժանումն է, քանի որ, ինչպես հայտնի է, այնտեղ մեծ քանակությամբ նավթ եւ գազ կա:

Որքան էլ տարօրինակ թվա, Տուզլայի դեպքում նավթի մասին առայժմ չի խոսվում: Մինչդեռ «Վրեմյա նովոստեյ» թերթին հայտնի է դարձել, որ ռուս-ուկրաինական հակամարտության պատճառը պետք է փնտրել հենց այդ ոլորտում: ՌԴ ԱԳՆ աղբյուրներից մեկն, իր անունը չնշելու պայմանով, թերթի թղթակցին ասել է. «Այնտեղ շատ նավթ կա: Հարցրեք «ԼՈՒԿօյլին», որը հստակ պես շահագրգռված է ընդերքի արդարացի բաժանմամբ»:

Ուկրաինացիների տվյալները հաստատում են, որ Տուզլայից ոչ հեռու, ծովի հատակին կան նավթի ու գազի շուրջ 120 միջակ հանքավայրեր: Ըստ որում, դրանք միայն հետախուզված հանքավայրերն են: Ուստի անչափ կարեւոր է, թե ինչպես կկիսվեն Ազովի ծովը եւ Կերչի նեղուցը: Չէ որ նավթն ու գազը բաժին կընկնեն միայն ընդերքի սեփականատիրոջը:

Պ. Ռ.

5 նոր անդամ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում

ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովը ընտրել է Անվտանգության խորհրդի 5 նոր, ոչ մշտական անդամներ: Դրանք են Ալժիրը, Բենինը, Բրազիլիան, Ռումինիան եւ Ֆիլիպինները: Այդ երկրները կփոխարինեն Բուլղարիային, Գվինեային, Կամերունին, Մեքսիկային եւ Սիրիային, որոնց լիազորությունների երկամյա ժամկետն ավարտվում է հունվարին:

Ըստ կանոնակարգի, ՄԱԿ-ի ԱԽ ոչ մշտական անդամներն ընտրվում են գաղտնի քվեարկությամբ: Ընտրվելու համար հարկավոր է ստանալ ընդհանուր ժողովի՝ քվեարկությանը ներկա գտնվող պատգամավորների քվեների 2/3-ը: Թեկնածուներին առաջադրում են այսպես կոչված տարածաշրջանային խմբերը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը տեղեկացնում է, որ ընտրությունների ժամանակ Աֆրիկային եւ Ասիային հատկացվում է 3 տեղ, Արեւելյան Եվրոպային՝ 1, լատինաամերիկյան եւ կարիբյան երկրներին՝ 1 տեղ:

Այս 15 անդամներից 5-ը մշտական են. ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիա, Չինաստան, Ռուսաստան եւ Ֆրանսիա: Մշտական անդամներն ունեն վետոյի իրավունք: Մնացյալ անդամների կազմն ամեն տարի կիսով չափ նորացվում է: Ներկայիս հիշյալ երկրներից բացի ԱԽ ոչ մշտական անդամներ են Անգոլան, Գերմանիան, Իսպանիան, Պակիստանը եւ Չիլին:

ԱԽ-ն ՄԱԿ-ի գլխավոր մարմինն է եւ պատասխանատու է խաղաղության եւ միջազգային անվտանգության պահպանման համար: Որեւէ բանաձեւի ընդունման համար դրա օգտին պետք է քվեարկի ԱԽ 15 անդամներից 9-ը, պայմանով, որ մշտական անդամներից ոչ մեկը վետո չդնի:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Վաշինգտոնն արձագանքում է ադրբեջանական ընտրություններին

Վաշինգտոնյան «Ֆայնենշլ թայմս» հեղինակավոր թերթի հոկտեմբերի 22-ի համարում լրագրող Գի Դինմորը գրում է.

Նախօրոք շնորհավորելով Իլհամ Ալիեւին հաղթանակի առթիվ, Վաշինգտոնն անցյալ երեքշաբթի երեկոյան արձագանքեց ադրբեջանական նախագահական ընտրությունների ժամանակ տեղի ունեցած լայնածավալ խարդախություններին եւ ահաբեկչություններին՝ կոչ անելով անկախ հետաքննություն վարել այդ առթիվ:

Մինչ մեկնաբանները Վաշինգտոնում շփոթ կացության էին մատնված իրենց մարտավարական դաշնակցի հարցում, ամերիկացի անկախ դիտորդների մի խումբ դատապարտեց ընտրական ամբողջ գործընթացը եւ ավելի քան 100 քաղաքական ընդդիմադիրների, լրագրողների եւ տեղացի դիտորդների ձերբակալումը:

Ադրբեջանը կարեւոր նշանակություն ունի Ամերիկայի պաշտպանությունը վայելող Կասպից ծովից Միջերկրական ձգվող նավթատար խողովակների կառուցման տեսակետից: «Բրիտիշ փեթրոլիումի» հետ պայմանագիր կնքած Ադրբեջանի երկարամյա ղեկավար Հեյդար Ալիեւը հիվանդ է եւ բուժվում է Ամերիկայի հիվանդանոցներից մեկում: Փետրվարին նախագահ Ջորջ Բուշը նրան շնորհակալություն հայտնեց «ահաբեկչության դեմ պատերազմում» Ամերիկային աջակցելու համար:

Ընտրություններից երկու օր հետո, երբ որդի Ալիեւը հաղթող էր ճանաչվել, բայց դեռ քվեների հաշվարկը չէր ավարտվել, փոխպետքարտուղար Ռիչարդ Արմիթեջը հեռախոսով ցանկություն էր հայտնել «համագործակցել իր հետ»՝ ավելացնելով, որ պետք է խուսափել հետագա բռնություններից եւ ամեն ինչ անել, որ վերջնական արդյունքները ճիշտ հաշվարկվեն:

Սակայն երեքշաբթի երեկոյան պետքարտուղարությունը հրապարակեց սուր քննադատական իր հաղորդագրությունը, որտեղ ասվում է. «Միացյալ Նահանգները կհամագործակցի նորընտիր նախագահ Իլհամ Ալիեւի եւ նրա կառավարության հետ, բայց, մեր կարծիքով, Ադրբեջանի ղեկավարությունը բաց թողեց մի կարեւոր հնարավորություն՝ արդար ընտրությունների միջոցով առաջ տանելու ժողովրդավարական գործընթացը»: Հաղորդագրությունը նպատակահարմար է համարել անցկացնել անկախ հետաքննություն:

Մեկնաբանները, նշելով պրն Արմիթեջի նախկին պաշտոնը որպես «Մ. Նահանգներ-Ադրբեջան առեւտրական պալատի» համանախագահի, հասկանալի են համարել նրա հեռախոսային խոսակցության բովանդակությունը, մանավանդ որ բոլոր փաստերը դեռ արձանագրված չէին: Բայց պաշտոնական մի այլ անձնավորություն պետքարտուղարության վերջին հաղորդագրությունը «էվոլյուցիա» է անվանել: Ազգային ժողովրդավարական ինստիտուտի աշխատակազմից Նելսոն Լեդսկին մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտնել է, որ ադրբեջանական մի շարք քաղաքացիական կազմակերպություններում իրենց վերապատրաստված կադրերից շատերն «այժմ հետապնդվում են եւ փախուստի մեջ են»:

«Ժողովրդավարական ընտրություններ անցկացնելու նվազագույն պայմանները չպահպանվեցին», նշել են Ազգային ժողովրդավարական ինստիտուտի մյուս աշխատակիցները:

Իրաքի վերականգնմանն ուղղված 2,4 մլրդ ֆունտ անհետացել է

Բրիտանական «Սքայ նյուզ» հեռուստաընկերության հաղորդման համաձայն, Իրաքի վերականգնման համար նախատեսված առնվազն 2,4 մլրդ ֆունտ ստեռլինգ գումարն անհետ կորել է ԱՄՆ-ին ենթակա իրաքյան վարչական մարմիններին փոխանցվելուց հետո: «Քրիսչն էյդ» բրիտանական մարդասիրական գործակալության տվյալներով, Իրաքի ժամանակավոր կառավարությանը հանձնված գումարի միայն 1-5 մասն է հաշվառվել: Գործակալության աշխատակիցները համոզված են, որ մինչեւ տարեվերջ 2,4 միլիարդանոց կորուստը կարող է կրկնապատկվել: Պատճառն այն է, որ Իրաքի ժամանակավոր կառավարության ֆինանսական գործունեությունը հրապարակային չէ:

Միլիարդների կորստին վերաբերող լուրերը որոշակի ազդեցություն են գործել Մադրիդում երեկ ավարտված միջազգային երկօրյա խորհրդաժողովի մասնակիցների վրա, որոնք սպասվածից քիչ գումարներ են հատկացրել Իրաքի վերականգնմանը: Նվիրատուների գումարների օգտագործման անորոշությունը լուրջ կասկածներ է առաջացնում Իրաքում գործող ամերիկյան կապալառուների ազնվության առնչությամբ:

«Քրիսչն էյդի» տնօրեն Ռոջեր Ռիդերի խոսքերով, Իրաքում փողերի անհետացման հետ կապված գործը «գրեթե սկանդալային է»: Նա ընդգծել է, որ հանգանակված գումարները պետք է ծախսվեն Իրաքի բնակչության, մասնավորապես ամենաաղքատ խավերի կարիքների համար:

Թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները վերստին արվում են

Սկիզբը՝ էջ 1

Կասկածից վեր է, որ ոչ այդ վարչակազմը եւ ոչ էլ դրա ղեկավար Բրեմերը, առանց Վաշինգտոնի հետ համաձայնեցնելու չէին կարող Իրաքում թուրքական զորքի ծառայությունից հրաժարվել: Ուրեմն, դրանից հենց Վաշինգտոնն է հրաժարվում: Այսպիսով, արհամարհվում է այն եզակի պետությունը, որն Իրաք զորք ուղարկելու պատրաստակամություն է հայտնել: Ինչ խոսք, Վաշինգտոնն ի վիճակի է արհամարհելու Թուրքիային, ավելին՝ արհամարհանքի նկատմամբ հանդուրժողականություն ակնկալել թուրքական կառավարությունից: Նկատի ունենալով թուրքական պետության անսահման մեծահոգությունը, որը նրան երբեք չի լքում, կարելի է ասել, որ հանդուրժողականությունն ապահովված է:

Հարցը սակայն սոսկ Վաշինգտոնը չէ, ոչ էլ վերոհիշյալ հանդուրժողականությունը, այլ Անկարայում ԱՄՆ-ի նորանշանակ դեսպան Էրիկ Ստիվեն Էդելմանը: «Հաբերանալիզ» ինտերնետային թերթի հոկտեմբերի 21-ի համարում Հասան Օքթայ ստորագրությամբ «ԱՄՆ-ի դեսպան Էդելմանն ու հայոց պատրիարք Մեսրոպ երկրորդը» խորագրով հրապարակված հոդվածից պարզվում է, որ թուրքերն ստիպված հանդուրժում են նաեւ դեսպանին:

Վկայելով այդ մասին՝ վերոհիշյալ թերթը մասնավորապես գրում է. «Երբ Էդելմանը Թուրքիա ժամանեց եւ գեներալ-նահանգապետի կեցվածք ընդունելով սկսեց այստեղ-այնտեղ տարօրինակ ելույթներ ունենալ եւ այցելել այն շրջանակներին, որոնց մինչ այդ սովորաբար որեւէ դիվանագետ չէր այցելում, ակամա կասկած առաջացավ, թե մեծարգո դեսպանն ի՞նչ առաքելությամբ է նշանակվել, ո՞րն է նրա իսկական պարտականությունը»: Թերթը հարցերին չի պատասխանում: Սակայն ընթերցողին կողմնորոշելու նպատակով շարունակում է. «Էդելմանը հազիվ էր Անկարա ոտք դրել, հարկ համարեց արտահայտվել Հայաստանի առջեւ թուրքական սահմանի բացման մասին եւ ավելացրեց. «Եթե Թուրքիան չբացի Հայաստանի հետ իր սահմանները, ապա ԱՄՆ-ն է բացել տալու»: Սրանք անտեղի եւ սխալ արտահայտություններ են՝ մեր ներքին գործերին անհարկի միջամտություն»:

Ըստ թերթի, Էդելմանը դրանով չի բավարարվել, ասել է, որ Ռաուֆ Դենքթաշը պետք է ընդունի Կիպրոսի վերաբերյալ Կոֆի Անանի ծրագիրը, միաժամանակ PKK-KADEK-ի նկատմամբ թուրքական իրականության համար միանգամայն անսովոր մոտեցում է ցուցաբերել, քրդական այդ կազմակերպության համակիրների հետ հանդիպումներ կազմակերպելով հանդերձ հրաժարվել է պատասխանել հարցին. «Դուք այդ կազմակերպությանը դե՞մ եք, թե՞ ոչ»:

Հանդիպումների հանգամանքը մտահոգել է թուրքական թերթին: Ըստ երեւույթին դա մտահոգության միակ աղբյուրը չէ: Թերթը, Էդելմանին Թուրքիայի առջեւ ծառացած խնդիրները փորփրելու պատրաստակամություն վերագրելով, ընդգծում է այն անսպասելի զարգացումը, որի առջեւ կանգնել է վերջինս: Խոսքը Թուրքիայի քրիստոնյա համայնքների մասին է, որոնք հոկտեմբերի սկզբին իրենց պահանջները ներկայացնելով Մեջլիսին եւ կառավարությանը, միայն վերջին պահին են հրաժարվել պահանջների առումով Եվրամիություն դիմելու մտադրությունից:

Թերթը կասարված հետքայլը մեծապես պայմանավորում է Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանի առարկություններով: Ըստ տեղեկության, պատրիարք սրբազանը վերոհիշյալ համայնքների ներկայացուցիչներին նախազգուշացրել է, որ մինչ ԵՄ-ին դիմելը, նախ պետք է փորձել հարցերը լուծել թուրքական իշխանությունների հետ, ապա առաջարկել է մեղմել պահանջագրի տեքստը, նույնիսկ սաստել է նրանց: Մեսրոպ պատրիարքը հույն ուղղափառ, կաթոլիկ, ասորական, առաքելական եւ ոչ առաքելական հայկական եկեղեցիների համատեղ ջանքերով պատրաստված պահանջագրին վճռականորեն հակադրվել է, պատճառաբանելով, թե տեքստում տեղ են գտել Թուրքիայի համար վիրավորական արտահայտություններ: Նա միաժամանակ հրաժարվել է ստորագրել ազգային փոքրամասնությունների պահանջներից կազմված այն տեքստը, որը պարունակում էր «Եվրամիություն դիմելու» այսպես կոչված սպառնալից արտահայտությունը: Ավելին, Պոլսո պատրիարքը Մեջլիս է այցելել պահանջագիրը պատրաստող խմբից առանձին:

Թուրքական թերթը հարկ է համարում ընդգծել, որ պատրիարքի հաստատակամ դիրքորոշման շնորհիվ ԵՄ-ին անդամակցության գործընթացում Թուրքիան «փոքրամասնությունների զեկուցագրի» առումով ձերբազատվել է գլխացավանքից եւ ավելացնում. «Պատրիարքի այս դիրքորոշումը Էդելմանի շահագրգռությունների շրջանակում գտնվող այն հարցերի առումով, որոնցով նա զբաղվում եւ Թուրքիայում դեռեւս զբաղվելու է, բացասական տպավորություն է ներգործել դեսպանի վրա: Ահա թե ինչու պատրիարքի վերոհիշյալ նախաձեռնություններից հետո իսկույն, հոկտեմբերի 6-ի առավոտյան Էդելմանը նրան այցելելու նպատակով պատրիարքարան է շտապել»:

Հանդիպմանը պատրիարքը ԱՄՆ-ի դեսպանին հայտնում է՝ Թուրքիային հնարավոր ամենակարճ ժամանակահատվածում ԵՄ-ին անդամակցած տեսնելու իր ցանկությունը, պատրաստակամություն է հայտնում ամեն կերպ նպաստել Թուրքիայի հետ Հայաստանի մերձեցմանը եւ ընդգծում. «Երկու երկրներն էլ այդ ուղղությամբ դեռեւս շատ անելիքներ ունեն»: Այնուհետեւ նա անդրադառնում է Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում «մահմեդական երկրների մեջ ամենաարդիականը հանդիսացող Թուրքիայի կառուցողական դերին», ինչպես նաեւ Երուսաղեմի եւ Իրաքի խնդիրներին:

Հանդիպումը շուրջ մեկ ժամ է տեւում, սակայն թուրքական թերթին հուզողը հանդիպումը չէ, այլ նույն օրը երեկոյան Ստամբուլում ԱՄՆ-ի հյուպատոսարանում կազմակերպված ընդունելությունը այն առումով, որ ընդունելությանը հրավիրված էր Մեսրոպ պատրիարքը, իսկ Էդելմանը քաջատեղյակ լինելով այդ մասին, ընդ որում, առանց սպասելու պատրիարքի բարեգալստյան մաղթանքին, ինքն է շտապել պատրիարքարան:

Այս փաստը մտահոգությամբ է արձանագրում «Հաբերանալիզ» թերթը եւ նշում. «Նկատի ունենալով հայերի հակասությունները հրեաների հետ եւ նրանց միջեւ առկա մրցակցության ներկա մակարդակը, հայոց պատրիարքի հետ Էդելմանի հանդիպումը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ նա պատրաստվում է շահարկել «փոքրամասնությունների» խաղաքարտը: Ըստ երեւույթին, հայերի համախունչ գործունեությունը թուրքական իշխանությունների հետ լուրջ մտահոգություն է պատճառել Էդելմանին: Եթե մենք դիտորդի կարգավիճակով հետեւենք հայերին զոհաբերելու Էդելմանի ծրագրերին, ապա ստիպված պետք է վերանայենք Թուրքիայում նրա պաշտոնավարության նպատակահարմարությունը: Թուրքամետ քաղաքականության մեջ հետեւողականությունը պատրիարքի համար պատվո խնդիր է դարձել: Դրանով հանդերձ նրան չհասկանալն ու անտեսելը չի կարող հայրենասիրություն համարվել»:

Սրանք դավադրության հերթական որոնումներն են, քանի որ որոնման առարկան Անկարայում ԱՄՆ-ի հրեական ծագումով նորանշանակ դեսպանն է, ուրեմն թուրքական շահերն ամերիկյանի հետ բացի տարածաշրջանային խնդիրներից, չեն համընկնում նաեւ Թուրքիայի ազգային փոքրամասնությունների հարցում: Իսկ դա արդեն ներքին խնդիր է:

Կինո

ՖԵԼԼԻՆԻԻ ՉԻՐԱԿԱՆԱՑԱԾ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այս տարի Կաննի փառատոնում մեծ շուքով նշվեց Ֆեդերիկո Ֆելլինիի մահվան 10-ամյա տարելիցը: Կինոյի լեգենդար դեմքերից մեկը, իտալական էկրանի մեծ մոգն ու մաեստրոն այս աշխարհից հեռացավ 1993-ի հոկտեմբերի 31-ին, 73 տարեկանում: Նրա շատ կինոերազանքներ մնացին այդպես էլ չիրագործված, այդ թվում մեքսիկացի նշանավոր գրող Կառլոս Կաստանեդայի առեղծվածային, գաղտնախորհուրդ ստեղծագործությունն էկրան փոխադրելու մտահղացումը: Ֆելլինիի հեղինակած սցենարը նրա մահից երկու տարի առաջ լույս տեսավ Փարիզում «Ճանապարհորդություն դեպի Տուլում» վերնագրով, նկարիչ Միլո Մանարայի պատկերազարդ ալբոմի տեսքով: Միլանյան «Էուրոպեո» շաբաթահանդեսի թղթակցին տված հարցազրույցում Ֆելլինին հետաքրքրական շատ մանրամասներ է պատմել իր նախագծի էկրանային կյանք չառած այդ ճամփորդության մասին:

- Ժամանակին դուք ճանապարհ եք ընկել Կալիֆորնիա եւ Մեքսիկա՝ գրող - գուրու Կառլոս Կաստանեդային փնտրելու:

- Այո, եւ այդ ուղեւորության պատմությունը թվում է ֆանտաստիկ, անհավանական, քան այն սյուժեն, որ գրել եմ ուղեւորությունից հետո:

- Կպատմե՞ք այդ ամենի մասին:

- Մեքսիկացի Կաստանեդայի զարմանահրաշ, խորհրդավոր գործերի՝ «Կախարդի դպրոցում», «Ճանապարհորդություն դեպի Իքստլան», «Անգո իրականություն» պատմվածքների հիման վրա ֆիլմ նկարահանելու միտքը վաղուց էի հղացել: Տարիներ շարունակ ջանում էի կապվել հեղինակի հետ: Բայց այդ մարդուն գտնելը բացարձակապես անհնար էր: Երբեմն ինձ թվում էր, թե Կաստանեդան ամենեւին էլ գոյություն չունի: Նրա միակ, շատ տարօրինակ լուսանկարում երեք դեմք էր երեւում: Եվ ինչպես «Գուշակիր» խաղում, պիտի կռահեիր, թե այդ երեքից որ մեկն էր պատկանում Կաստանեդային:

- Ձեր «Ճանապարհորդություն դեպի Տուլում» ստեղծագործության մեջ դուք պատմում եք, թե հանդիպել եք նրան:

- Այո, վերջիվերջո, ես նրան գտա, բայց այդ որոնումների համար պահանջվեց 15 տարի: Հանդիպումն ինձ համար մեծ անակնկալ էր:

- Այն կինոսյուժեում, որը գրել եք լոսանջելեսյան ուղեւորությունից հետո, Կաստանեդան ամբողջովին գերված է ինչ-որ տարօրինակ անուրջներով, իսկ քիչ անց անհետանում է՝ թողնելով ձեզ պատահական, չարագույժ անծանոթ եւ անատելի չքնաղ ու քնքուշ կանանց շրջապատում: Եթե դրան նայենք Շերլոք Հոլմսի խոհամտության ոստնյակով, կասկած է ծագում, թե այդ ամենը Կաստանեդայի խորամանկ հնարանքն է եղել՝ սեփական առասպելը Ֆելլինիի հաշվին սնուցելու նպատակով:

- Այո, այդպես է, ես էլ եմ դրա մասին մտածել: Ընդհանրապես, իմ կյանքը միշտ ընթացել է բավական հանգիստ, եւ ինձ հետ կատարվող ամեն ինչ կարելի էր բացատրել ողջախոհ տրամաբանության տեսանկյունից: Ոչ մի հանելուկային, անհասկանալի բան ինձ հետ չէր պատահել, բացառությամբ ծնվելուս փաստից, որն ինքնին կյանքը վերափոխում է անբացատրելի հանելուկի: Բայց ահա այդ արկածը, ճանապարհորդությունը, հանդիպումները ես չեմ կարող բացատրել ողջախոհության տեսանկյունից:

- Այսի՞նքն:

- Այն լուրը, որ ես մտադիր եմ ֆիլմ նկարահանել Կաստանեդայի ֆանտաստիկ պատմվածքների հիման վրա, խռովեց, մտահոգեց մարդկանց որոշակի խմբի, նրանց մեջ կասկած սերմանեց: Այդ խումբը կոչենք աղանդ՝ բառիս բնավ էլ ոչ վատ իմաստով: Պատմությունից հայտնի են զանազան տեսակի բազմաթիվ աղանդներ ու խմբակցություններ: Ըստ իս, Կաստանեդան պատկանում է բոլոր առումներով լավ կազմակերպված մի խմբի: Այդ խմբավորմանը հատուկ է ընդհանուր գաղափարախոսությունը, նրա բոլոր անդամները մոլեռանդորեն հավատում են իրենց գաղափարին: Բացի դրանից, խումբն ունի խիստ գործուն կառուցվածք, որի մեջ մտնում է եւ աշխարհով մեկ սփռված իրազեկիչների ծառայությունը: Կարծում եմ, Կաստանեդան ինչ-որ կերպ մեծ կախում ունի այդ խմբից...

- Կամ էլ այդ խմբի պարագլուխն է... Ինչեւէ, ես ձեզ դրդեցի պատմել Կաստանեդայի մասին, որովհետեւ ձեր «Ճանապարհորդություն դեպի Տուլում»-ը յուրատեսակ հետախուզական ուղեւորություն է մոգության աշխարհում, որը բնակեցված է, ի թիվս այլոց, խորհրդավոր կանանց կերպարներով: Մեքսիկայում ճանապարհորդելու ընթացքում դուք հանդիպում եք կանանց, որոնք առաջարկում են իրենց հրճվանքով, մի տեսակ խանդավառ խենթությամբ... Նման կերպարներն ապրում են տղամարդկանց անուրջներում եւ հազվադեպ են կյանքում հանդիպում:

- Կանանց այդ կերպարները երեւակայության ծնունդ են: Ստեղծագործությունն ընդհանրապես սերտ կապի մեջ է երեւակայության հետ: Ամեն մեկի համար էլ, ով ուզում է արդարացնել իր կյանքի ուղին՝ պատմելով, թե մի ժամանակ ինչ է իր հետ կատարվել, իրականությունը լուսավորվում է երազանքի ցոլքերով:

Ըստ իս, կանայք բեղմնավոր հիմք են, երեւակայությունը խթանող ազդակ: Ես, սովորաբար, ոչ մի մեջբերում չեմ անում, բայց այս դեպքում կուզենայի հիշել Յունգի արտահայտություններից մեկը: Նա ասել է, թե տղամարդը չի կարող գնահատել կնոջը, որովհետեւ նրա աշխարհն իր սեփական «ես»-ի ամենամութ կողմն է: Դա մղում է տղամարդուն այդ հանելուկի լուծումը որոնելու, ուսումնասիրություններով ու մտորումներով տարվելու, բայց եւ մղում է չարաչահումների: Հենց այդ երկրորդ «ես»-ն էլ, որն ասես ապրում է տղամարդու ենթագիտակցության մեջ, դրդում է նման ուղեւորություն ձեռնարկելու: Եվ եթե նա անհատականություն է, իսկական հերոս, ինչպես առասպելներում ու հեքիաթներում գործող հերոսները, կգտնի միայն իր համար պահված գանձը եւ կտիրանա նրան: Այլ կերպ ասած, տղամարդն ընդմիշտ դատապարտված է կնոջ մասին խորհելու, բայց նրա ճանապարհորդությունը դեպի կինը դժվար է ի սկզբանե, քանի որ, ինչպես արդեն ասացի, դա նրան անհայտ իր երկրորդ «ես»-ն է:

Բայց դառնանք Կաստանեդային: Իմ կարծիքով, նա պատկանում էր ինչ-որ գաղտնախորհուրդ խմբի եւ հավանաբար, շնորհազուրկ էր եղել հենց այն պատճառով, որ հրապարակել էր իր գործերը: Ինչպես բոլոր կրոններում, մանավանդ օկկուլտիզմի հետ կապվածների մեջ, կան բաներ, որոնց մասին չի կարելի բարձրաձայն արտահայտվել: Գոյություն ունի լռության ուխտ, որը չի կարելի խախտել: Կաստանեդայի գրքերը մի կերպ հանդուրժում էին, բայց երբ իմացան, թե այդ ստեղծագործություններից կարող է ծնվել այնպիսի բան, որը կբացահայտի իրենց գաղտնիքները, կարծում եմ, ինչ-ինչ քայլեր ձեռնարկեցին եւ ահաբեկեցին Կաստանեդային: Նա անհետացավ: Այդ ժամանակից ի վեր նրան գտնելու իմ բոլոր փորձերը ապարդյուն անցան: Իսկ մենք պայմանավորվել էինք միասին ճամփորդել Մեքսիկայում, եւ նա հիացած էր այդ ծրագրով: Եվ ընդհանրապես, այդ նա ինձ գտավ, մինչ 15 տարի ես զուր փնտրում էի նրա հետքերը:

- Առաջին անգամ ե՞րբ հանդիպեցիք նրան:

- Հնչեց հեռախոսի զանգը, եւ մի կին խորհրդավոր ձայնով ասաց. «Դուք վաղուց ամենուր փնտրում եք Կաստանեդային: Նա հիմա այստեղ է՝ Հռոմում»: Հետո ինձ առաջարկեցին, որ գնամ «Անգլետեր» հյուրանոցը: Նշված ժամին գնացի այնտեղ: Նախասրահում՝ տեսա մի ամրակազմ, թուխ մարդու: Ասես սիցիլիացի լիներ՝ հենց սիցիլիացիներին հատուկ շլացուցիչ ճերմակ ատամներով,

պահվածքը շատ սիրալիր էր ու քաղաքավարի: Ռոմանտիկայի, ինչ-որ կախարդանքի ոչ մի նշույլ: Այն մարդկանցից էր, ովքեր խոսելիս շարունակ ձեռք են տալիս քեզ կարծես ջանալով համոզվել, որ դու այդտեղ ես, իրենց կողքին, իսկ իրենք՝ քո կողքին: Մենք զրկախառնվեցինք: Բնականաբար, մյուս օրը ես նրան հրավիրեցի Չինեչիտտա: Նա ամեն ինչին նայում էր ծայրահեղ հետաքրքրությամբ, ինչպես նկարահանման հրապարակում առաջին անգամ հայտնված ուզածդ այցելու: Հետո մենք մեկնեցինք քաղաքից դուրս նախաճաշելու: Ես, իհարկե, Կաստանեդային հարցախեղդ արեցի: Նա զննեց ինձ ու շատ այնպիսի բաներ ասաց, որ էքստրասենսներն են ասում իրենց հաճախորդներին: Ասաց, որ իմ աուրան կարգին է եւ հիանալիորեն համընկնում է իրենին: Հետո համառորեն փորձում էր ինձ սովորեցնել ներքին օրգանների մերսման, ապա եւ արտաքին մերսման տեխնիկան, երբ ձեռքերդ հեռու ես պահում մարմնից...

- Դա աուրայի մերսու՞մ է:

- Այո: Նա ասաց, որ ամեն մարդ գտնվում է անտեսանելի ձվի ներսում, որից դուրս են մնում միայն գլուխն ու ոտքերը: Մեր ներքին օրգաններն ասես արտացոլվում են այդ ձվի արտաքին մակերեսին: Դրա համար էլ մերսման որոշակի տեխնիկան յուրացնելով եւ սեանսային ինչ-ինչ անհրաժեշտ հատկանիշներ ունենալով (իսկ նա համարում է, որ այդ հատկանիշներն ունեն բոլորը, բայց անհավատության դարերի ընթացքում դրանք բթացել են) կարելի է հաջողությամբ բուժել ներքին օրգանների ցանկացած հիվանդություն: Բայց, նրա խոսքերով, դրան պետք է նաեւ շատ հավատալ:

Ի վերջո, նա ասաց, որ ժամանակը մեզ համար բարենպաստ է, եւ ես նրան ներկայացրի իմ պրոդյուսեր Ալբերտո Գրիմալդիին: Հետո «Կորրիերե դելլա սեռա» թերթի էջերում նա հրապարակեց իր պատմությունն այդ ամենի վերաբերյալ: Եվ հանկարծ պատահեց այն, ինչին բնավ չէի սպասում: Մի անգամ հեռախոսը զանգեց, եւ ինչ-որ մեկը անգլերեն ասաց, որ ես դավաճան եմ: Պարզվեց, «նրանց» ցանկությունն այն էր, որ ես ֆիլմը նկարեմ իրենց աչալուրջ հսկողության տակ եւ առանց Կաստանեդայի (որն արդեն անհետացել էր): Ես հարցրի, իսկ ի՞նչ ֆիլմ պետք է նկարեմ, ամենաշատը, որ կարող եմ անել, ինձ հետ կատարվածը պատմելն է: «Դե ուրեմն, պատմիր», պատասխանեցին լսափողի միջից: Ես սկսեցի խույս տալ՝ վկայակոչելով ամեն տեսակի դժվարություններ, որ բխում են իմ մասնագիտության առանձնահատկություններից: Ասացի, որ դա նույնն է, թե հյուսն լինեի, եւ ինձ ստիպեին չորս ոտքի փոխարեն եռոտանի աթոռ պատրաստել: «Իսկ դուք նստեք, նստեք այդ աթոռին, ասացին լսափողի միջից, մի վախեցեք, չեք ընկնի: Կտեսնեք, որ չորրորդ ոտքը հարկ եղած պահին կհայտնվի»: Մի խոսքով, թեեւ սյուժեն եւ պատմությունը հիասքանչ էին, ֆիլմը չնկարեցի... Չնկարեցի մասնագիտական ազնվության պատճառով, որ միշտ էլ եղել է իմ դավանանքը. չէ՞ որ ամեն մի հեղինակ, եթե նույնիսկ հեքիաթ է պատմում, պետք է ի վիճակի լինի պատասխանել հանդիսատեսի հարցերին: Եթե ինչ-որ մեկն ինձ հարցներ, թե այդ ինչ ձայներ են, որ շարունակ լսվում են իմ ֆիլմում, ի՞նչ պիտի պատասխանեի. թե դուք էլ կլսե՞ք: Եվ վաղ թե ուշ բոլորս էլ կլսե՞նք: Ոչ, ես չեմ կարող ֆիլմ նկարել, եթե այն, ինչ ուզում եմ պատմել, այն միստիկական վայրկյանները, որ պետք է դրոշմված լինեն այնտեղ, ինքս էլ ի զորու չեմ վերծանել: Այն ամենից հետո, ինչ կատարվեց ինձ հետ, ես վստահ եմ՝ այդ մարդկանց մեջ, որոնց ճակատագրի բերումով ճանաչեցի, կան իսկական հրաշագործներ, ովքեր գերբնական ընդունակություններ ունեն, կարող են մտքերդ կարդալ: Բայց ինչպե՞ս այդ բոլորը մտցնել սցենար, ցույց տալ ինչ-որ անհավանական, բայց եւ համոզիչ բան...

- Նման աներեւակայելի պատմությունների եւս մի հանճար՝ Էդգար Ալան Պոն, պնդում էր, թե որքան անհավատալի, խենթ է թվում սյուժեն, այնքան ավելի մեծ հմտություն է պահանջվում դա շարադրելու համար՝ ամրապնդելով այնպիսի մանրամասներով, որոնք լիովին համոզիչ ու ճշմարտանման կլինեն:

- Դուք լավ օրինակ բերեցիք: Շնորհակալ եմ «եւս մի հանճար» արտահայտության համար: Ճիշտ արտահայտություն է:

- Ի դեպ, հանճարների ու խելահեղության առիթով... Տեսնում եմ, էսսե եք կարդում «Հանճարեղությունն ու շեղումները» թեմայով: Ձեզ հաճախ են հարցնում, թե կարո՞ղ եք բնորոշել անընդհատ կինո նկարահանելու ձեր անզուսպ ցանկությունը: Իսկ դուք միշտ պատասխանում եք. չգիտեմ, չեմ կարող:

- Իսկ ի՞նչ պատասխանեմ: Ես կինո եմ նկարահանում, որովհետեւ, բացի կինոյից, ուրիշ ոչինչ անել չգիտեմ...

Ֆեդերիկո Ֆելլինի

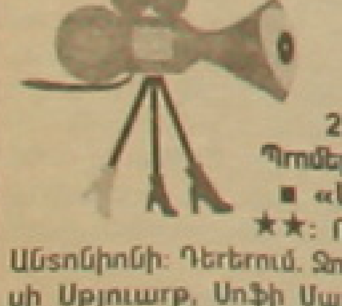

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

27 հոկտեմբերի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ **«Ամպերից այն կողմ»**★★: Ռեժիսոր՝ Միքելանջելո Անտոնիոնի: Դերերում. Ջոն Մալկովիչ, Քիմ Ռոսսի Սթյուարթ, Սոֆի Մարսո, Ժան Ռենո, Իրեն Ժակոբ, Վենսան Պերես: Իտալիա - Ֆրանսիա - Գերմանիա, 1995:

Թախծալի սիրային նովելների հավաքածու:

29 հոկտեմբերի 02.20 Հ1

■ **«Վերլուծելով Հարիին»**★★: Ռեժիսոր՝ Վուդի Ալեն: Դերերում. Վ. Ալեն, Էլիզաբեթ Շու, Բիլի Քրիսթալ, Էրիկ Պողոսյան: ԱՄՆ, 1997:

Ստեղծագործական ճգնաժամով բռնված գրող Հարի Բլոքը փորձում է գլուխ հանել իր խճճված կյանքից:

■ **30 հոկտեմբերի, 22.00 Հ1**

«Մկրատձեռ Էդվարդը»★★★: Ռեժիսոր՝ Թիմ Բարթոն: Դերերում. Ջոնի Դեփ, Դայան Ուիսթ, Ուայնոնա Ռայդեր: ԱՄՆ, 1990:

Ֆանտաստիկ հեքիաթ մարդկանց աշխարհում հայտնված արտասովոր արհեստական արարածի մասին:

30 հոկտեմբերի, 22.30 Արմեն-Ակոբ

■ **«Ստալկեր»** ★★★: Ռեժիսոր՝ Անդրեյ Տարկովսկի: Դերերում. Ալեքսանդր Կայդանովսկի, Անատոլի Սոլոնիցին, Ալիսա Ֆրեյնդլիխ: ԽՍՀՄ, 1980:

Խորհրդավոր ուղեւորություն դեպի անհայտը՝ Ստրուգացկի եղբայրների վեպի հիման վրա:

30 հոկտեմբերի, 01.40 ՀՏՌՌ

■ **«Վտանգավոր կապեր»**★★★: Ռեժիսոր՝ Սթիվըն Ֆրիրս: Դերերում. Ջոն Մալկովիչ, Գլեն Քլոուզ, Միշել Փֆայֆեր, Ումա Թուրման: Մեծ Բրիտանիա -ԱՄՆ, 1988:

Շոդեռլո դը Լակլոյի դասական վեպի էկրանացումն է, որի հերոսները իրենք են հայտնվում սեփական սիրային խարդավանքների ծուղակում:

31 հոկտեմբերի, 13.20 Հ1

■ **«Գերիչ երջանկության աստղը»**★★: Ռեժիսոր՝ Վլադիմիր Մոտիլ: Դերերում. Իրինա Կուպչենկո, Ալեքսեյ Բատալով, Նատալյա Բոնդարչուկ, Օլեգ Ստրիժենով, Էվա Շիկուլսկա: ԽՍՀՄ, 1975:

Պատմական դրամա դեկաբրիստների կանանց մասին, որոնք բախտակից են դառնում խռովությունից հետո Սիբիր աքսորված ամուսիններին:

1 նոյեմբերի, 22.55 НТВ

■ **«Բոննին եւ Քլայդը»**★★★: Ռեժիսոր՝ Արթուր Փեն: Դերերում. Ուորեն Բիթի, Ֆեյ Դանըուեյ, Ջին Հեքման, Էստելա Փարսոնս: ԱՄՆ, 1967:

Գանգստերական Ռոմեոյի եւ Ջուլիետի պատմությունն արժանացել է 2 «Օսկարի»:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

Որքան արագ է անցնում ժամանակը: Կարծես երեկ էր, որ Երեւանի «Արարատի» ֆուտբոլիստներն իրենց անզուգական խաղով մի նոր, վառ ու անկրկնելի էջ գրեցին հայկական ֆուտբոլի տարեգրությունում, իսկական մարզական սխրանք գործեցին՝ նվաճելով խորհրդային ֆուտբոլի ամենապատվավոր տիտղոսները՝ երկրի չեմպիոնի ու գավաթակրի կոչումը: Հաղթանակը ձեռք բերվեց մրցակիցների հետ համառ ու անզիջում պայքարում, արարատցիների դրսեւորած հասուն վարպետության, մարտական բնավորության եւ անձնուրացության, անվանի մարզիչ Նիկիտա Սիմոնյանի մարզչական բեղմնավոր գործունեության շնորհիվ, որն իր նվիրյալ օգնականների՝ թիմի պետ Ռոբերտ Ծաղիկյանի, մարզիչներ Հարություն Քեհեյանի եւ Հովհաննես Աբրահամյանի հետ պահպանելով ժառանգածը, նաեւ ներդնելով սեփականը, ստեղծեց ֆուտբոլային մարտունակ կոլեկտիվ եւ «Արարատին» հասցրեց փառքի երկու գագաթներին:

Երանելի այն տարիներին ողջ հանրապետությունն ապրում էր ֆուտբոլով: Ֆուտբոլային կրքերը «եռում» էին «Արարատի» գլխավոր մրցաբեմում՝ գեղեցկատես «Հրազդանում», որը թիմի հաղթանակների անխոս վկան էր: Դժվար է հավատալ, սակայն այն երանելի ժամանակներից անցել է արդեն 30 տարի: Մեծ հաղթանակի 30-ամյակը երեկ մեծ շուքով ու հանդիսավորությամբ նշվեց «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում:

Նշվեց «Արարատի» փառապանծ հաղթանակի 30-ամյակը

Հանդիսության «մեխն» անշուշտ «Արարատ-73»-ի եւ ԽՍՀՄ հավաքականի վետերանների հանդիպումն էր: Հաշվի առնելով ֆուտբոլիստների պատկառելի տարիքը, այն տեւեց ընդամենը 30 րոպե: Եվ ահա ֆուտբոլասերների ջերմ ծափահարությունների ներքո խաղադաշտ դուրս եկան մրցող թիմերը: Ընդ որում, արարատցիների կազմում հանդես էին գալիս միայն ոսկե մեդալներ նվաճած 11 ֆուտբոլիստներ Ալյոշա Աբրահամյանը, Սուրեն Մարտիրոսյանը, Արմեն Սարգսյանը, Նորայր Մեսրոպյանը, Արկադի Անդրեասյանը, Սերգեյ Բոնդարենկոն, Լեւոն Իշտոյանը, Էդուարդ Մարգարովը, Հովհաննես Զանազանյանը, Սերգեյ Պողոսյանն ու Նիկոլայ Ղազարյանը: Իսկ ահա ԽՍՀՄ հավաքականի մարզահագուստով միմյանց փոխարինելով հոբելյանական հանդիպմանը մասնակցեցին կաշվե գնդակի ճանաչված վարպետներ Վլադիմիր Պիլգույը, Վիկտոր Շուստիկովը, Անդրեյ Բիբան, Ալեքսանդր Տուկմանովը, Սերգեյ Օլշանսկին, Լեոնիդ Բուրյակը, Մանուչար Մաչաիձեն, Բորիս Կոպեյկինը, Վլադիմիր Կոզլովը, Եվգենի Լովչեւը, Գեորգի Վյունը, Անատոլի Սոլովյովը, Ալեքսանդր Չիվաձեն, Մուրթազ Խուրցիլավան, Վյաչեսլավ Համբարձումյանը, Անդրեյ Յակուբիկը եւ Ալեքսանդր Միրզոյանը:

Ինչպես եւ 30 տարի առաջ, ֆուտբոլասերները կրկին հնարավորություն ունեցան հիանալու մեր անվանի վարպետների անզուգական խաղով: Ճիշտ է, նրանց ֆիզիկական վիճակը թույլ չէր տալիս խաղին բարձր տեմպ հաղորդել, սակայն վետերան ֆուտբոլիստների գործողություններում դրսեւորվեցին տեխնիկական բարձր վարպետությունը, գնդակի հետ վարման նուրբ տեխնիկան: Կրկին իր վարպետությամբ աչքի ընկավ «Արարատի» դարպասապահ Ալյոշա Աբրահամյանը՝ խաղային մի քանի դրվագներում պարզապես փրկելով թիմին գոլերից: Բնականաբար, խաղն ընթացավ նման տոնակատարությունների ժամանակ կազմակերպվող շոու-հանդիպումներին բնորոշ ոճով: Առաջին 15 րոպեներին երկու անգամ աչքի ընկան արարատցիները: Հաշիվը բացեց Նիկոլայ Ղազարյանը, իսկ մեկ րոպե անց Սերգեյ Պողոսյանը կրկնապատկեց այն: Հաջորդ 15 րոպեներին գրանցվեց եւս երեք գոլ: Նախ Բուրյակն ու Լովչեւը վերականգնեցին հավասարակշռությունը, ապա գավաթի եզրափակիչի հերոս Լեւոն Իշտոյանը խփեց հաղթական գնդակը: Ինչպես եւ 30 տարի առաջ՝ հոկտեմբերի 28-ին ԽՍՀՄ առաջնության «Արարատ»-«Զենիթ» ավարտական խաղում, այս շոու-հանդիպումն էլ ավարտվեց միեւնույն՝ 3-2 հաշվով, հօգուտ արարատցիների: Եվ ինչպես այն ժամանակ, այս անգամ էլ արարատցիներն իրենց գլխավոր մարզիչ Նիկիտա Սիմոնյանի ու մարզիչներ Հարություն Քեհեյանի եւ Հովհաննես Աբրահամյանի հետ պատվո շրջան կատարեցին «Հրազդանում»՝ արժանանալով ներկաների բուռն ծափողջույններին: Նման ձեւով մարզասերներն իրենց երախտագիտությունը հայտնեցին 70-ական թթ. ֆուտբոլային մեր հերոսներին:

«Արարատի» փառապանծ հաղթանակի 30-ամյա հոբելյանի տոնակատարությունը եզրափակվեց ճոխ համերգով եւ հրավառությամբ: Իրենց ելույթներով ներկաներին ողջունեցին հանրահայտ «Դոկտոր Վաթսոն» խումբը, Անատոլի Դնեպրովը, Սիդա Սարգսյանը, Լեւ Լեշչենկոն, Վյաչեսլավ Դոբրինինը եւ անվանի այլ կատարողներ:

ԵՎՐՈ-2004

Հայ պատանիների փայլուն ելույթը

Ֆուտբոլի եվրոպայի պատանեկան (մինչեւ 17 տարեկաններ) առաջնության ընտրական 7-րդ խմբի մրցաշարում, որ անցկացվում էր Բուլղարիայում, ՀՀ հավաքականը փայլուն ելույթով ավարտեց մրցումները: Ավարտական տուրում մեր պատանիները խոշոր՝ 4-1 հաշվով պարտության մատնեցին Բուլղարիայի հավաքականին: Արդյունավետ խաղով աչքի ընկավ Էդգար Մանուչարյանը՝ դառնալով խփված բոլոր 4 գոլերի հեղինակը: Դա հնարավորություն տվեց մեր ընտրանուն խմբում գրավելու առաջին տեղը եւ շարունակելու պայքարը:

Սերբիա-Հոլանդիա մրցախաղում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-1): Հաջորդ փուլի երկրորդ ուղեգիրը բաժին հասավ սերբ ֆուտբոլիստներին: Հիշեցնենք, որ մինչ այդ էլ հաջող ելույթներ էին ունեցել մինչեւ 19 տարեկան ՀՀ հավաքականի անդամները: Այնպես որ, պատանեկան ֆուտբոլում զգալի առաջընթաց է նկատվում, ինչը չափազանց ուրախալի է: Հաջորդ փուլում մեր թիմի մրցակիցները կլինեն Անգլիայի, Նորվեգիայի եւ Իսլանդիայի ընտրանիները:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Հայաստան	3	2	0	1	7-3	6
2. Սերբիա	3	1	2	0	5-4	5
3. Հոլանդիա	3	1	1	1	3-3	4
4. Բուլղարիա	3	0	1	2	3-8	1

Հյուրերն ուժեղ գտնվեցին

Երեկ կայացան ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության հերթական տուրի երեք հանդիպումները: Դրանցից երկուսում հաջողությունն ուղեկցեց հյուրերին: «Շիրակը» հյուրընկալվելիս 3-1 հաշվով հաղթեց «Դինամոյին»: Շիրակցիներից աչքի ընկան Արտյոմ Հակոբյանը (12), Կարեն Խաչատրյանը (40՝ 11 մ) եւ Տիգրան Դավթյանը: «Դինամոյից» միակ գոլի հեղինակը Արսեն Մելոյանն էր (77):

Կապանում էլ «Կոտայքը» պարտության մատնեց «Լեռնագործին»՝ 2:1: Այդ խաղում հաշիվը 12-րդ րոպեին բացեց կոտայքցի Գոռ Միրզախանյանը: Մինչեւ ընդմիջում Արմեն Բաբայանը կրկնապատկեց հաշիվը: Դաշտի տերերից Լեւոն Սարգսյանին 76-րդ րոպեին հաջողվեց խփել պատասխան առաջին գնդակը: Դաշտի տերերից հաջողության հասավ միայն «Միկան», որը 2 անպատասխան գնդակ խփեց «Արաֆսի» դարպասը: «Միկայից» գոլերի հեղինակներ դարձան Կարեն Մուրադյանը եւ Արտյոմ Ադամյանը, որը հաջող իրացրեց 11 մ հարվածը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	21	17	4	0	61-9	55
2. Բանանց	21	15	3	3	65-12	48
3. Շիրակ	22	14	1	7	50-27	43
4. Միկա	21	11	3	7	33-23	36
5. Կոտայք	23	7	6	10	26-44	27
6. Դինամո	22	5	3	14	16-50	18
7. Լեռնագործ	22	2	6	14	15-45	12
8. Արաֆս	22	2	2	18	12-68	8

Ռմբարկուները

Արա Հակոբյան	«Բանանց»	37
Արամ Հակոբյան	«Բանանց»	14
Տիգրան Դավթյան	«Շիրակ»	12
Վարդան Բիչախչյան	«Շիրակ»	9

Սարգսյանը մտավ հաջորդ փուլ

Սանկտ Պետերբուրգում ընթացող թենիսի մրցաշարում հաջող մրցելույթներն է շարունակում Սարգիս Սարգսյանը: Երկրորդ մրցախաղում էլ հայ թենիսիստը հաղթեց՝ այս անգամ պարտության մատնելով ռուսաստանցի Իգոր Անդրեեւին (6-3, 6-2): Սարգիսը մտավ քառորդ եզրափակիչ: Այս փուլում հանդես գալու իրավունք են ձեռք բերել նաեւ Ռայներ Շուտլերը, Միխայիլ Յուժնին, Գուստավո Կուերտենը, Սեբաստիան Գրոժանը եւ Լարս Բուրգսմյուլլերը:

Պերաժիչը գլխավորեց «Անտվերպենը»

Բելգիական «Անտվերպենի» նոր գլխավոր մարզիչ է նշանակվել հարավսլավացի մասնագետ Դոյչին Պերաժիչը: 57-ամյա մարզիչն իր մարզչական գործունեությունը սկսել է Բելգիայում, 4-րդ դիվիզիոնի «Թիենեն» թիմում: Նրա գլխավորությամբ, համեստ ակումբը նվաճեց 3-րդ դիվիզիոնում հանդես գալու իրավունք: Նա հաջողությամբ աշխատել է նաեւ «Ստադ Լեուվեն» ակումբում՝ 3-րդ դիվիզիոնից տեղափոխելով 2-րդ խումբ: Հետաքրքրական է, որ վերջին 3 ամիսներին Պերաժիչը գործազուրկ էր եւ ստիպված էր ապրուստը հոգալ՝ աշխատելով որպես տաքսու վարորդ: Մարզիչը հայտարարել է, որ, իր կարծիքով, ինքը կկարողանա հաջողությամբ աշխատել նաեւ առաջին դիվիզիոնի թիմում: Առայժմ «Անտվերպենն» անհաջող է հանդես գալիս Բելգիայի առաջնությունում՝ 18 թիմերի մեջ գրավելով 14-րդ տեղը:

Խոսում են տոնակատարության մասնակիցները

Նիկիտա Սիմոնյան- Ամեն անգամ հաճույքով եմ Երեւան ժամանում: Թեպետ ծնվել եմ Ռուսաստանում, սակայն այստեղ է իմ հայրենիքը, իմ ժողովուրդը, այստեղ բազում բարեկամներ ունեմ: Կրկին հաճելի հիշողություններ համակեցին ինձ՝ կապված 30 տարի առաջ «Արարատի» տարած կրկնակի հաղթանակի հետ: Ցանկանում եմ շնորհակալությունս հայտնել այս հիանալի տոնախմբության կազմակերպիչներ Արթուր Սողոմոնյանին ու Ռադիկ Վանունցին, որոնք անցյալ տարվա ապրիլի 21-ին այստեղ, «Հրազդան» մարզադաշտում մեծ շուքով ու հանդիսավորությամբ նշեցին իմ ծննդյան 75-ամյա հոբելյանը:

Գտնում եմ, որ արժեր նշել «Արարատի» փառապանծ հաղթանակի 30-ամյակը, քանի որ «Արարատ-73»-ը երեւույթ էր մեր մարզական կյանքում եւ այլեւս նման նվաճում չի կրկնվի, քանի որ Խորհրդային Միությունն այլեւս գոյություն չունի: Երբ Կիեւի «Դինամոն», «Սպարտակը», Մոսկվայի «Դինամոն», ԲԿՄԱ-ն բազմիցս դարձել են Խորհրդային Միության չեմպիոն ու գավաթակիր, ապա «Արարատի» համար ֆուտբոլային բարձունքները նվաճելը, երբ նման հաջողության է հասնում փոքր ազգի ներկայացուցիչը, իրոք աննախադեպ երեւույթ էր:

Բազմիցս նշել եմ, որ «Արարատի» հաջողությունը պայմանավորված էր թիմում վարպետ ֆուտբոլիստների առկայությամբ, որոնք ունակ էին մարզական սխրանքի եւ հենց նրանք էլ հրաշքն իրականացրին: Եվ որքան էլ մարզիչը տաղանդավոր լինի, եթե չունենա բարդ խնդիրների լուծման ընդունակ, բարձրակարգ ֆուտբոլիստներ, միեւնույն է, հաջողության չի հասնի: Ցանկանում եմ շնորհակալություն հայտնել թիմի բազմահազար երկրպագուներին, որոնք մեր հանդիպումների օրերին տեղ էին զբաղեցնում «Հրազդանում» եւ աջակցում մեզ՝ դառնալով թիմի 12-րդ ֆուտբոլիստը: Նաեւ շնորհակալ եմ հանրապետության այն ժամանակվա ղեկավարներից, ովքեր ամեն կերպ նպաստել են «Արարատի» հաջողությանը: Եվ, իհարկե, քիչ դեր չեն ունեցել նաեւ լրագրողները, որոնցից ես անչափ շնորհակալ եմ:

Արկադի Անդրեասյան- Այսօր ինձ համար հիասքանչ ու երջանիկ օր է: Կրկին հավաքվել են ինձ հարազատ անձնավորությունները, իմ նախկին խաղընկերները, որոնց հետ 30 տարի առաջ համարձակորեն գրոհեցինք խորհրդային ֆուտբոլի բարձունքները: Կրկին մեզ հետ է մեր բոլորի սիրելի մարզիչը՝ Նիկիտա Սիմոնյանը, որը երբեք մեզ չէր խանգարում խաղալ: Նրա հմուտ ղեկավարությամբ մենք կարո-

Ա. Բոնդարենկոն եւ Ն. Սիմոնյանը

ղացանք նվաճել ԽՍՀՄ չեմպիոնի ու գավաթակրի կոչումը: Հենց նրա տակտիկական ճիշտ քայլերի շնորհիվ մենք գավաթի եզրափակիչում կարողացանք հաղթել Կիեւի «Դինամոյին», որը ֆիզիկապես մեզանից ուժեղ էր: Այդ իսկ պատճառով էլ Սիմոնյանը միայն խաղավերջում խաղադաշտ մտցրեց Նիկոլայ Ղազարյանին, որի արագաշարժությունը շատ բանով նպաստեց վերջնական հաջողությանը: Այսօրվա տոնախմբությունը մեր ժողովրդի համար էր, որը կարոտով է հիշում այն երանելի ժամանակները, երբ «Արարատը» տոն էր տալիս երկրի առաջնություններում: Այսօր մեզ համար մեծ տոն է, հաճելի հիշողություններին վերադառնալու եւս մեկ հիանալի առիթ:

Սերգեյ Բոնդարենկո- Ես անչափ ուրախ ու զգացված եմ, նաեւ հպարտ, որ «Արարատ-73»-ի անդամն եմ: Անհամբերությամբ էի սպասում հերթական հանդիպմանը մայր հայրենիքում: Անցել է 30 տարի, բոլորս արդեն հասուն տարիքում ենք եւ այսուհետ ամեն մի նման հանդիպում ոսկու արժեք ունի: Այսօր նշվում է «Արարատի» մեծ հաղթանակի 30-ամյա հոբելյանը շնորհիվ երկու հիանալի անձանց՝ Ռադիկի եւ Արթուրի, որոնք կարողացան կազմակերպել այս տոնախմբությունը: Խաղընկերներիս անունից շնորհակալություն եմ հայտնում նրանց: Այսօր միաժամանակ նաեւ տխուր եմ, որովհետեւ մեր կողքին չեն մեր լավ խաղընկերները, մեծ ֆուտբոլիստներ Ալեքսանդր Կովալենկոն, Սամվել Գեւորգյանը, Նորիկ Դեմիրճյանը: Սակայն կյանքը շարունակվում է: Հայերի մեջ մի լավ խոսք կա. «Մենք քիչ ենք, սակայն մեզ հայ են ասում»: Այս տոնախմբությունն էլ հայավարի անցկացրինք: Շնորհակալ եմ Նիկիտա Պավլովիչից, այդ հոյակապ մարդուց ու մարզչից, որ մեզ փառքի երկու գագաթներին հասցրեց: Թող Աստված նրան քաջառողջություն պարգեւի: Եվ տա Աստված, որ նման հաճելի առիթներով հետագայում եւս հանդիպենք Հայաստանում:

Լեւոն Իշտոյան- Նախ շնորհակալությունս եմ հայտնում իմ լավ բարեկամներ Արթուրին ու Ռադիկին, որոնց հետ արդեն երկու տարի մտերմացել եմ, կարծես եղբայրներ լինենք: Նրանք հաճախ են լինում ԱՄՆ-ում: Կխնդրեի, որ մեզ «ամերիկացիներ» չանվանեիք: Ճիշտ է, այժմ ԱՄՆ-ում ենք բնակվում, բայց հոգով ու սրտով Հայաստանի հետ ենք: Կրկին հավաքվել են ինձ հարազատ մարդիկ, Նիկիտա Սիմոնյանը, որին ես իմ երկրորդ հայրն եմ համարում: Ցանկանում եմ հիշել գավաթի եզրափակիչ խաղը, երբ հիմնական ժամանակի ավարտից հետո Նիկիտա Սիմոնյանը մեզ հանդերձարանում ասում էր, որ հարկավոր է ամեն ինչ անել հարցերն այդ 30 րոպեում լուծելու, հասնել հաղթանակի, այլապես վաղն արդեն ուշ կլինի: Եվ, իհարկե, մենք չէինք կարող չկատարել մեր սիրելի մարզչի պահանջը: Խաղադաշտ մտանք ու ես հաղթական գոլը խփեցի: Շնորհակալ եմ բոլորից, որ աջակցել եք մեզ:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքով

Ողջ աշխարհը երեկ նշում էր ՄԱԿ-ի ծննդյան օրը: ՄԱԿ-ի կանոնադրությունը հաստատվել եւ ուժի մեջ է մտել 1945 թ. հոկտեմբերի 24-ին: Հենց այդ օրն էլ նշվում է իբրեւ ՄԱԿ-ի օր: ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակը եւս միջոցառումների շարք էր նախատեսել, որոնք շարունակվեցին առավոտից մինչեւ ուշ երեկո:

ԵՐԵՎԱՆ

ՄԱԿ-ի ծննդյան օրը նշվեց միջոցառումների շարքով

Հայաստանի ազգային գրադարանում ՄԱԿ-ի հանրային տեղեկատվության վարչությունը կազմակերպել էր ՄԱԿ-ի հրատարակությունների ցուցահանդես: Հայաստանում ՄԱԿ-ի երկրորդ ավանդապահ գրադարանն ազգային գրադարանն է, ուր իբրեւ սպասարկման առանձին բաժին գործում է ՄԱԿ-ի գրականության ֆոնդը՝ 6000 միավոր գրքերով, պարբերականներով, վիճակագրական նյութերով եւ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն տեղեկատուներով: Առաջիկայում հայաստանյան գրասենյակը մտադիր է ավանդապահ գրադարանն օգտագործել քննարկումներ, կլոր սեղաններ, սեմինարներ կազմակերպելու համար:

PHOTOLURE

ՄԱԿ-ի ծննդյան օրը 2 խաղահրապարակներ բացվեցին Դավիթաշեն թաղամասում, ուր 2001 թ. հայաստանյան գրասենյակը այգի էր գցել՝ իր ծննդյան 10-ամյակի առթիվ: Այգին բարեկարգվել էր Պարենի համաշխարհային ծրագրի (ՊՀԾ) «Սնունդ աշխատանքի դիմաց» ծրագրի միջոցով: Հաջորդ տարի ՊՀԾ-ն 100 տնկիներ տրամադրեց այգուն: Հիմա, 3 տարի անց, ծառ ու կանաչով փոքրիկ օազիս է դարձել այգին: Խաղահրապարակների բացումը հանդիսության վերածվեց: Ներկա էին համայնքի իշխանության, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչները, փախստականների գծով գերագույն հանձնակատար Լյոյդ Բեյֆին, ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի ժամանակավոր պաշտոնակատար Վալերի Տկաչուկը, ՊՀԾ ներկայացուցիչը: Իսկ այգու բոլոր անկյուններում ու ատրակցիոնների վրա երեխաների խմբեր էին: Գույնզգույն օդապարիկների մի հսկա զանգված թռավ երկինք՝ «ՄԱԿ-ի ծննդյան օրը. Խաղաղություն աշխարհին» մակագրությամբ:

Օրվա երկրորդ կեսին ՄԱԿ-ի նիստերի դահլիճում կայացավ On line՝ ինտերնետային մրցույթի մրցանակաբաշխություն՝ ՄԱԿ-ի եւ մարդու իրավունքների վերաբերյալ: Առանց տարիքային սահմանափակման սկզբունքով անցկացված մրցույթին մասնակցել է 161 մարդ, հիմնականում դպրոցականներ ու ուսանողներ: Մրցույթի ծրագրավորումը, առավելագույն արդարացիություն ապահովելու հանձնառությամբ, կատարել է «խարտիա վեբ» լաբորատորիան: Մրցույթի 10 հաղթողները դրամական պարգեւներ ու խրախուսական նվերներ ստացան: Նրանք առավել արագ ու ճիշտ էին պատասխանել 29 հարցադրումների: Առաջին 3 մրցանակները հաջորդաբար նվաճեցին Սեւակ Լալայանը (տնտեսագետ), Լուիզա Կոկոշյանը (միջազգայնագետ), Գոհար Գրիգորյանը (մենեջմենթի մասնագետ): Հաղթողներից ամենափոքրը 10-րդ դասարանցի Լիլիթ Գրիգորյանն էր:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ ՄԱԿ-ի այսօրվա եւ գալիք ծրագրերի ու խնդիրների վերաբերյալ, ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի պաշտոնակատար Վալերի Տկաչուկը նշեց, որ թեեւ ՄԱԿ-ի կյանքում այսօր ծանր ժամանակահատված է կապված Իրաքի դեպքերի եւ ահաբեկչության աճի հետ ողջ աշխարհում, ՄԱԿ-ն իր պատմության ընթացքում այդպիսի պահեր էլի է ապրել, եւ այս ճգնաժամն էլ կհաղթահարի: Դրա վկայությունը Մադրիդում 52 երկրների մասնակցությամբ կոնֆերանսն է, որի նպատակը Իրաքի վերականգնման համար միջոցների հայթայթումն է:

ՄԱԿ-ի տարեդարձին նվիրված միջոցառումների պսակը դարձավ պետական կամերային նվագախմբի համերգը Առնո Բաբաջանյանի անվան ֆիլհարմոնիկ փոքր դահլիճում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Խոշոր գործադուլ եւ ցույցեր Իտալիայում

«Ալիտալիան» չեղյալ հայտարարեց 155 չվերթ

Երեկ Իտալիայի 3 խոշորագույն արհմիությունների կոչով երկրում անցկացվել է չորսժամյա զանգվածային գործադուլ: Պատճառը իտալացիների դժգոհությունն է կենսաթոշակային համակարգը փոփոխելու վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնիի մտադրությունից:

CNN հեռուստաընկերության տվյալներով, երեք խոշորագույն արհմիություններին անդամակցում է 11,2 մլն մարդ: Բազմամարդ ցույցեր են անցկացվել Հռոմում, Նեապոլում եւ Բոլոնիայում: Այս տարվա ապրիլին եւս բողոքի հուժկու ելույթներ էին եղել ընդդեմ աշխատանքային օրենսդրության փոփոխման փորձերի:

Գործադուլին միացել էին բազմաթիվ կազմակերպություններ, ձեռնարկություններ եւ հիմնարկներ: Չէին գործում դպրոցները, համալսարանները, փոստային բաժանմունքները: Փակ էին բազմաթիվ խանութներ եւ թանգարաններ:

«Ալիտալիա» ավիաընկերությունը գործադուլի կապակցությամբ տեղական ժամանակով ժ. 12:30-ից մինչեւ 16:30-ը չեղյալ էր հայտարարել ներքին եւ միջազգային 155 չվերթ: Իրականացվում էին միայն միջմայրցամաքային թռիչքներ: 124 այլ չվերթեր հետաձգվեցին կամ իրականացվեցին ուրիշ երթուղիներով: Ընդհանուր գործադուլի պատճառով գնացքների մոտ կեսը չէր երթեւեկում: Ավտոբուսները, տրամվայները եւ մետրոն գործում էին ընդհատումներով:

ՀԱԿԻՐՃ

Մարդու կյանքը մինչեւ 500 տարի երկարաձգելու հեռանկար

ՓԱՐԻԶ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կենսաբանական օրգանիզմների կյանքի տեւողությունն ավելացնելու սենսացիոն փորձեր են հաջողությամբ իրականացրել Կալիֆոռնիայի համալսարանի մի խումբ գիտնականներ: Ինչպես հայտարարել է գիտափորձերին մասնակցած պրոֆեսոր Արանտես-Օլիվեյրան, նոր տեխնոլոգիայի կիրառումը մարդու կյանքի ժամկետի նշանակալից երկարացման հեռանկար է բացահայտում: Խոսքը 500 տարվա կյանքի մասին է: Այդ կանխատեսումը հենվում է մասնավորապես Կանորհաբդիտիս էլեգանս որդի հետ տարված գիտնականների փորձերի վրա: Ծագումնաբանական ձեւափոխման է ենթարկվել վերարտադրողական կենսընթացի համար պատասխանատու հորմոնը եւ փոփոխվել է արտադրվող ինսուլինի կազմությունը, որը կարգավորում է էներգետիկ փոխանակությունը: Դրա շնորհիվ գիտնականներին հաջողվել է 6 անգամ ավելացնել այդ կենսաբանական օրգանիզմի կյանքի տեւողությունը:

Սարատովի մարզում առաջին ձյունը զոհեր ու ավեր է պատճառել

ՍԱՐԱՏՈՎ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարզի արտակարգ իրավիճակների նախարարությունը հաղորդել է այսօր գիշերը Սարատովի մարզում մոլեգնած տարերքի առաջին զոհերի մասին: Առատորեն տեղացող ձյունը մի քանի ժամում գետինը, կառույցները, ծառերը պատել է ձյան ավելի քան 20-սանտիմետրանոց շերտով: Նրա ծանրության տակ զանգվածաբար կտրատվել են հաղորդալարերը եւ տապալվել ծառերը: Առանց էլեկտրականության են մնացել մարզի 80-ից ավելի բնակավայրեր: Տուժածների մասին առաջին հաղորդումն ստացվել էր Կենտրոնական քաղաքային հիվանդանոցից, ուր հասցվել էր մի պատանի, որը ոտք էր դրել ձյան տակ ընկած կտրված հաղորդալարին: Նրան հոսանք էր խփել: Այժմ նրա կյանքի համար պայքարում են բժիշկները: Չի հաջողվել փրկել մի հիսնամյա տղամարդու, որն աշխատում էր բանջարանոցում: Նրա վրա ծառ էր ընկել: «Շտապ օգնությունը» գրանցել էր նրա գրեթե ակնթարթորեն մահը:

Անջատված սիամական երկվորյակներն ինքնուրույն են շնչում

Գլուխների վերնամասերով սերտաճած եգիպտացի երկամյա սիամական երկվորյակները, որոնց Դալասում (Տեխասի նահանգ) առանձնացրել էին հոկտեմբերի 12-13-ին 26 ժամ տեւած եզակի վիրահատությամբ, երեկվանից արդեն անջատված են արհեստական շնչառության սարքերից: Բժիշկներն ընդհանուր առմամբ կայուն են համարում փոքրիկ Ահմեդի եւ Մուհամմեդի վիճակը: Ռոյթեր գործակալության տվյալներով, Դալասի մանկական բժշկական կենտրոնի մասնագետները նաեւ անցկացրել են մի շարք հետազոտություններ, մասնավորապես՝ փոքրիկների ուղեղների եւ ողնուղեղային հեղուկի պատկերասփռումներ: Ստուգումների արդյունքներն անհրաժեշտ են Ահմեդի եւ Մուհամմեդի գլուխների պաշտպանիչ սարքերի պատրաստման համար: Բժիշկների խոսքերով, չնայած թեթեւ տենդին, Մուհամմեդն Ահմեդից արագ է ապաքինվում:

Իտալացի նախարարը ԵՄ ղեկավարներին անվանել է «կեղտոտ խոզեր»

Իտալիայի բարեփոխումների նախարար, Հյուսիսային լիգա կուսակցության առաջնորդ Ումբերտո Բոսսին խստիվ դատապարտել է Եվրամիության ղեկավարների մի շարք գործողությունները: «Իլ Ջոռնալե» թերթին տված հարցազրույցում Բոսսին նրանց անվանել է «կեղտոտ խոզեր», որոնք մտադրվել են «մանկապղծությունը դարձնել հնարավորինս մատչելի»:

Հյուսիսային լիգայի առաջնորդը գտնում է, որ Բրյուսելն «արատները վերածում է առաքինությունների» եւ «օրըստօրե ավելացնում աթեիստ լինելու պատճառների թիվը»: Բոսսի հայտարարությունների առիթը Եվրախորհրդարանում Իտալիայի վարչապետ եւ ԵՄ ներկայիս նախագահ Սիլվիո Բեռլուսկոնիի ունեցած ելույթն է, որի մանրամասնությունները չեն հաղորդվում:

Ձերբակալման եվրոպական օրդերի վերաբերյալ օրենք ընդունելու հարցի քննարկումը եւս զայրացրել է Բոսսիին: Ներկայումս այդ հարցի քննարկումը շարունակվում է Բրյուսելում գործող Եվրախորհրդում: Իտալացի հայտնի գործչի խոսքերով, ձերբակալման օրդերը կդառնա քայլ դեպի «բռնապետություն, արտաքսումներ եւ ահաբեկչություն, մարդկանց վախ կներշնչի, արդեն իր էությամբ լինելով հանցագործություն»:

Բոսսիի կարծիքով, նման օրենք մտցնելը կհանգեցնի ստալինյան տիպի վարչակարգի ստեղծմանը, բայց «25 անգամ ավելի վատ» (ապագայում Եվրամիությունում կլինի 25 երկիր), եւ «մի օր Իտալիայի քաղաքացիները կբանտարկվեն թուրք դատավորների հրամանով»:

Պ. Ռ.

Զարբախի տարածքում գտնվող նորաբաց մանրամեծածախ առեւտրի կենտրոնում հրավիրվում են աշխատանքի.
- Ավագ հաշվապահներ,
- Տարադրամի փոխանակման կետի լիցենզավորված աշխատողներ (աշխատանքային փորձը ցանկալի է),
- Բանվորներ,
- Մաքրողներ,
- Անվտանգության աշխատակիցներ (մինչեւ 28 տարեկան),
- Վաճառողուհիներ (մինչեւ 25 տարեկան),
- Կանաչապատման մասնագետներ:

«Վալենսիա» ՀՁ ՍՊԸ հրավիրում է աշխատանքի.
- Շեֆ խոհարարների,
- Մատուցողների:

Դիմել «Ջրաշխարհ», կադրերի բաժին:
Ներկայացնել 1 լուսանկար 3x4. հեռ. 633430:

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 24. 10. 2003 Գինը՝ 100 դրամ